

Lotta Ojapuska

Suomalaisen varhaiskasvatuksen käytäntöjen opastaminen maahanmuuttajaperheille

Opinnäytetyö

Syksy 2016

SeAMK Sosiaali ja terveys

Sosionomi (AMK)

SeAMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Sosiaali- ja terveysalan yksikkö

Tutkinto-ohjelma: Sosiaalialan koulutusohjelma

Suuntautumisvaihtoehto: Sosionomi (AMK)

Tekijä: Lotta Ojapuska

Työn nimi: Suomalaisen varhaiskasvatuksen käytäntöjen opastaminen maahanmuuttajaperheille

Ohjaaja: Tiina Tiilikka

Vuosi: 2016

Sivumäärä: 83

Liitteiden lukumäärä: 2

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia, millaisista päiväkodin käytännöistä maahanmuuttajaperheitä tulisi opastaa päiväkodin henkilöstön, maahanmuuttajaperheiden sekä maahanmuuttokoordinaattorin näkökulmasta. Halusin myös selvittää, kokisivatko haastatteleman päiväkodin työntekijät ja perheet päiväkodin käytännöistä kertovan oppaan hyödylliseksi apuvälineeksi maahanmuuttajaperheiden kotoutumiseen sekä henkilöstön ja perheiden välisen yhteistyön tukemiseen.

Opinnäytetyön tuotoksena kehitin oppaan päiväkodin käytännöistä maahanmuuttajaperheille. Oppaan tarkoituksena on toimia maahanmuuttajaperheiden kotoutumisen tukena ja tukea perheiden ja päiväkodin henkilöstön yhteistyötä. Opas julkaistaan paperiversiona ja otetaan käyttöön eräessä Etelä-Pohjalaisessa kaupungissa.

Toteutin opinnäytetyöni laadullisena tutkimuksena, jossa aineistonkeruumenetelmänä oli teemahaastattelu. Toteutin haastattelut yhteistyökumppanina toimivan kaupungin maahanmuuttokoordinaattorille, viidelle päiväkodin työntekijälle jolla oli kokemusta maahanmuuttajaperheistä asiakkaana sekä päiväkodin asiakkaana olleille kolmelle maahanmuuttajaperheelle. Kaikilta vastaajilta sain käytännön tietoa opinnäytetyön aiheesta, mikä auttoi tutkimuksen tekemisessä sekä oppaan tekemisessä.

Tutkimukseni tuloksista nousi esiin, ettei maahanmuuttajaperheillä ollut riittävästi tietoa päiväkodin käytännöistä tai arjesta varsinkaan päivähoiton aloittamisen vaiheessa. Sekä perheiden että maahanmuuttajakoordinaattorin kokemuksen mukaan väärinkäsityksiä päiväkodin käytäntöjen suhteen on paljon. Kaikki vastaajat kokivat kielimuurin haasteelliseksi. Eniten opastusta päiväkodin työntekijät kaipasivat käytännölliseen pukeutumiseen sekä hoitoaikojen noudattamiseen. Perheet kaipasivat eniten tietoa arjesta ja päivärytmistä.

Kaikkien vastaajien mielestä oppaasta voisi olla hyötyä maahanmuuttajien ja päiväkodin henkilöstön yhteistyön tukemisessa. Erityisesti maahanmuuttajat kaipasivat tietoa päivähoiton maksujärjestelmästä sekä kuvallista sanastoa vaatetuksesta.

Avainsanat: maahanmuuttaja, päiväkotitoiminta, kulttuurierot, kotoutuminen

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Health Care and Social Work

Degree programme: Degree Programme in Social Services

Specialisation: Bachelor of Social Services

Author/s: Lotta Ojapuska

Title of thesis: Guidance for Immigrant Families about Practices of Finnish Early Childhood Education.

Supervisor(s): Tiina Tiilikka

Year: 2016

Number of pages: 83

Number of appendices: 2

The purpose of this research was to investigate what kind of kindergarten practices should be instructed to immigrant families from the point of view of kindergarten employees, immigrant families and immigration coordinators. I also wanted to clarify if immigrant families and kindergarten employees see the guide of practices in kindergarten as a useful tool to support co-operation between the staff and the families.

The outcome of this thesis was a guide for immigrant families about the kindergarten practices. The purpose of the guide is to support the integration of immigrant families and also the cooperation between the families and the kindergarten employees. The guide will be published on paper and it will be put into use in a town in South Ostrobothnia.

Our study was executed as a qualitative research, using the thematic interview as the research method. The interviews were carried out in a town in South Ostrobothnia to an immigration coordinator, five employees from kindergarten and three immigrant families. I received practical information from all the interviewees, which made researching easier, and I also got important information for the guide.

The results of this research indicated that immigrant families did not have enough information on kindergarten practices or everyday life, especially when they started daycare. Both families and the immigration coordinator thought there were a lot of misunderstandings. All respondents experienced the language barrier as challenging. The kindergarten employees considered that families need more guidance in practical clothing and following schedules. Families experienced that they need more guidance with daily routines in kindergarten.

All the interviewees thought the guide would be a useful tool in supporting the co-operation between the families and the kindergarten employees. Immigrants would have liked more information regarding the payment system in kindergarten and an illustrated glossary of clothing.

Keywords: immigrant, kindergarten, cultural differences, integration

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
SISÄLTÖ.....	4
1 JOHDANTO.....	6
2 OPINNÄYTETYÖN TAUSTA.....	8
2.1 Tutkimuksen lähtökohdat.....	8
2.2 Aiemmat tutkimukset.....	9
3 MAAHANMUUTTAJAT.....	11
3.1 Maahanmuuttajat Suomessa.....	11
3.2 Kulttuurin määritelmä ja merkitys.....	13
4 VARHAISKASVATUS SUOMESSA.....	15
4.1 Varhaiskasvatusta ohjaavat asiakirjat.....	15
4.2 Päiväkodin arvot ja perustehtävät.....	17
4.3 Varhaiskasvatuksen pedagoginen viitekehys.....	19
5 MAAHANMUUTTAJAPERHEEN TUKEMINEN.....	21
5.1 Maahanmuuttajaperheen haasteet.....	21
5.2 Maahanmuuttajaperheet päiväkodissa.....	22
5.3 Päiväkodin rooli kotouttamisessa.....	25
6 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS.....	27
6.1 Tutkimusmenetelmänä laadullinen tutkimus.....	27
6.2 Haastattelut ja analysointi.....	28
7 HAASTATELTAVIEN NÄKEMYKSIÄ.....	32
7.1 Päiväkodin aloittaminen.....	32
7.1.1 Yhteinen kieli päiväkodin aloittamisen vaiheessa.....	34
7.1.2 Haastateltavien tietämys päiväkodista.....	35
7.2 Maahanmuuttajaperheet päiväkodissa.....	37
7.2.1 Kulttuurierojen huomioiminen.....	37
7.2.2 Vuorovaikutus henkilöstön ja vanhempien välillä.....	39
7.3 Maahanmuuttajavanhempien tiedon tarve.....	40
7.3.1 Sanasto ja selityksiä.....	41

7.3.2	Suomalaisen päivähoidon maksujärjestelmä	42
7.3.3	Lastensuojelu Suomessa	43
7.3.4	Arjen käytännöt päiväkodissa	44
8	JOHTOPÄÄTÖKSET	49
8.1	Maahanmuuttajaperheiden kokemukset	51
8.2	Päiväkodin henkilöstön kokemukset	52
8.3	Maahanmuuttokoordinaattorin kokemukset	53
9	OPPAAN KOKOAMINEN	55
10	POHDINTA	58
	LÄHTEET	60
	LIITTEET	65

1 JOHDANTO

Maahanmuuttoviraston tilastojen (2015) mukaan viime vuosina maahanmuuttajien määrä Suomessa on kasvanut muun muassa pakolaiskriisin vuoksi ja näin ollen maahanmuuttajien asioihin, kuten kotoutumiseen on kiinnitetty enemmän huomiota. Maahanmuuttajien määrän kasvaessa, on varhaiskasvatuksessakin maahanmuuttajataustaisten lasten määrä kasvanut. Tilastokeskuksen tutkimuksen (Perheet 2012) mukaan Suomessa oli jo vuonna 2012 vieraskielisiä lapsiperheitä runsaat 50 000. Tulosten mukaan jopa runsaassa 30 000 lapsiperheessä kumpikin tai perheen ainoa huoltaja on vieraskielinen. Tietoa ei ole, kuinka moni näistä perheistä on päiväkodin asiakkaana.

Varhaiskasvatusta tuottavat palvelut ovat työelämässä saatujen havaintojeni mukaan kiinnittäneet entistä enemmän huomiota maahanmuuttajaperheiden ja -lasten tukemisen keinoihin sekä kehittäneet keinoja yhteistyön parantamiseksi. Yhteistyökaupungissani on varhaiskasvatuksen henkilöstölle laadittu opas maahanmuuttajataustaisten lasten kielenkehitykseen päiväkodin arjessa. Jälkeenpäin kyseisessä kaupungissa oli havaittu tarve maahanmuuttajaperheiden opastamisesta päiväkotien käytäntöihin perheiden sopeutumisen helpottamiseksi.

Opinnäytetyöni aihe tuli yhteistyökumppanikaupunkini maahanmuuttokoordinaattorin ehdottamana ja innostuin siitä heti. Maahanmuutto oli talvella 2015 ajankohtainen ja runsaasti esillä eri medioissa niin sanotun pakolaiskriisin vuoksi ja olin itse juuri aloittanut työskentelemään maahanmuuttajalasten parissa vastaanottokeskuksessa. Olin nähnyt kulttuurieroja työssäni ja olin kiinnostunut tutkimaan, miten kulttuurierot näkyvät päiväkodin arjessa. Halusin selvittää millaisista päiväkodin käytänteistä maahanmuuttajaperheet tarvitsevat tietoa päiväkodin henkilöstön, maahanmuuttajaperheiden ja maahanmuuttokoordinaattorin näkökulmasta. Lopulta kehitin kirjallisen oppaan päiväkodin käytänteistä maahanmuuttajaperheille.

Opinnäytetyöni toisessa luvussa avaan taustoja, joiden pohjalta olen tutkimusta lähtenyt työstämään. Kerron myös aikaisemmin tehdystä tutkimuksesta jonka tuotoksena oli tehty samaan aiheeseen liittyvä opas. Luvut kolme, neljä ja viisi sisältävät

teoriaa maahanmuuttajista, kulttuurista, varhaiskasvatuksesta sekä maahanmuuttajien tukemisesta. Teoriaosuuden jälkeen kerron laadullisena teemahaastatteluin toteuttamastani tutkimuksen eri vaiheista sekä avaan tutkimustuloksia ja niistä tehtyjä johtopäätöksiä. Kerron myös oppaan tekemisen vaiheista ja valintojeni perusteluja. Työni päättyy pohdintaan tutkimusprosessista sekä tuloksista. Valmis opas on nähtävillä liitteessä 2.

2 OPINNÄYTETYÖN TAUSTA

Tässä kappaleessa kerron tutkimukseni lähtökohtia ja aiempia tutkimuksia joita aiheesta on tehty. Seuraavaksi kerron miksi valitsin aiheekseni maahanmuuttajat päiväkodissa.

2.1 Tutkimuksen lähtökohdat

Työskentelin vastaanottokeskuksessa syksyllä 2015 sekä keväällä 2016 ja tein yhteistyötä maahanmuuttokoordinaattorin kanssa, jolta kysyin olisiko heidän kaupungillaan tarvetta maahanmuuttajiin liittyvään opinnäytetyöhön. Koska aion saada opintojeni myötä myös lastentarhanopettajan pätevyyden, rajasimme aiheet lapsiin, päiväkotiin tai perheisiin liittyviksi. Maahanmuuttokoordinaattori oli työssään havainnut tarpeen varhaiskasvatuksen aloittaville perheille suunnattuun oppaaseen, joka sisältäisi tietoa suomalaisesta päiväkodista ja päiväkodin arjesta heidän omalla kielellään. Olen kiinnostunut maahanmuuttajien parissa tehtävästä työstä, sekä varhaiskasvatuksesta. Ajankohtaiseksi aiheen tekee maahanmuuttajien lisääntynyt määrä Suomessa. Vuonna 2015 Suomeen saapui huomattavasti aikaisempaa enemmän kansainvälistä suojelua hakeneita ihmisiä. Joulukuun loppuun mennessä Suomeen oli saapunut 32 478 turvapaikanhakijaa (Suomen pakolaisapu 2016.) Tarkasteltuani aihetta, löysin useita opinnäytetöitä ja ohjeistuksia päiväkodin henkilöstölle ja yhden vuonna 2007 tehdyn maahanmuuttajaperheille suunnatun oppaan.

Kesällä 2016 otin yhteyttä Eteläpohjalaisen kaupungin varhaiskasvatusjohtajaan ja sain myös varhaiskasvatuksen yhteistyökumppanikseni. Yhteistyökumppanikaupungin päiväkodeissa on kokemusta maahanmuuttajataustaisista lapsista ja perheistä asiakkaana, joten ne sopivat hyvin tutkimukseeni.

Tutkimuksessani halusin painottaa maahanmuuttajien näkökulmaa varhaiskasvatuksen kontekstissa. Opinnäytetyöni tarkoituksena oli selvittää suomalaisten päiväkotien vakiintuneita tapoja, jotka aiheuttavat kysymyksiä maahanmuuttajataustaisten päiväkodin asiakkaiden keskuudessa. Toisesta kulttuurista tulleille vanhemmille päiväkodin arki voi olla vierasta. Lapsen tuonti- ja hakutilanteet ovat usein kiireisiä,

jonka vuoksi vanhempien voi olla vaikea ottaa päiväkodin henkilöstön kanssa puheeksi heitä ihmetyttäviä asioita. Toisinaan vieraasta maasta tulleiden lasten vanhempien ja päiväkodin henkilökunnan välissä voi olla kielimuuri joka hankaloittaa asioiden puheeksi ottamista. Opinnäytetyöni tarkoituksena on kehittää päiväkodin ja maahanmuuttajaperheiden välistä yhteistyötä sekä helpottaa maahanmuuttajaperheiden päivähoidon aloittamista ja sinne sopeutumista. Aion selvittää millaisista päiväkodin käytäntöihin liittyvistä asioista maahanmuuttajaperheet toivoisivat saavansa lisää ohjeistusta. Tavoitteenani on kehittää tulosten pohjalta maahanmuuttajaperheille suunnattu kirjallinen opas, jossa esiteltäisiin päiväkodin tapoja ja selitetäisiin tutkimuksessa esiin nousseita tapoja.

Tutkimuskysymykseni on:

Millaisista päiväkodin käytänteistä maahanmuuttajaperheet tarvitsevat tietoa päiväkodin henkilöstön, maahanmuuttajaperheiden ja maahanmuuttokoordinaattorin näkökulmasta?

2.2 Aiemmat tutkimukset

Sanna Romo & Noora Soinvirta (2007) ovat tehneet toiminnallisen opinnäytetyön päätavoitteenaan selvittää maahanmuuttajaperheille päivähoidon merkitystä, roolia ja arjen toimintoja osana lapsen päivärytmiä. Opinnäytetyönään he kehittivät maahanmuuttajaperheiden päiväkodin toimintaympäristöön kotoutumista tukevan oppaan. Tässä tutkimuksessa tekijät keskustelivat päiväkodin työntekijöiden ja asiakkaana olleiden maahanmuuttajavanhempien kanssa sekä havainnoivat päiväkodin arkea. Opinnäytetyön tekijät eivät hyödyntäneet maahanmuuttajien vastauksia vaan laativat oppaan omien havaintojensa ja työntekijöiden kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta. Oppaassa kerrotaan päiväkodin arjesta ja yleisiä asioita suomalaisesta päivähoidosta.

Eleni Markakis & Eija Mäenpää (2016) ovat tehneet toiminnallisena opinnäytetyönä esitteitä varhaiskasvatukseen maahanmuuttajien kanssa kommunikoimisen tueksi. He olivat selvittäneet havainnoimalla sekä teemahaastatteluja tekemällä, millaisia kommunikointihaasteita päiväkotien henkilöstö oli kokenut ja mitä henkilöstö toivoisi

esitteiden sisältävän. Haastatteluissa ja havainnoinnissa kävi ilmi, että esitteistä voisi olla hyötyä kommunikoimisen tukena. Haasteellisimpana päiväkodin työntekijät pitivät maahanmuuttajaperheiden Suomen vuoden aikojen mukaista pukeutumisesta. Opinnäytetyön tekijät tekivät esitteitä mm. pukeutumisesta, vuodenaajoista ja lastensuojelusta.

3 MAAHANMUUTTAJAT

Ensimmäisessä teorialuvussani kerron maahanmuuttajiin liittyvistä käsitteistä, maahanmuuttajien määristä Suomessa sekä maahanmuuton syistä. Luvussa 3.2 käsitelen kulttuurin määritelmää ja merkitystä.

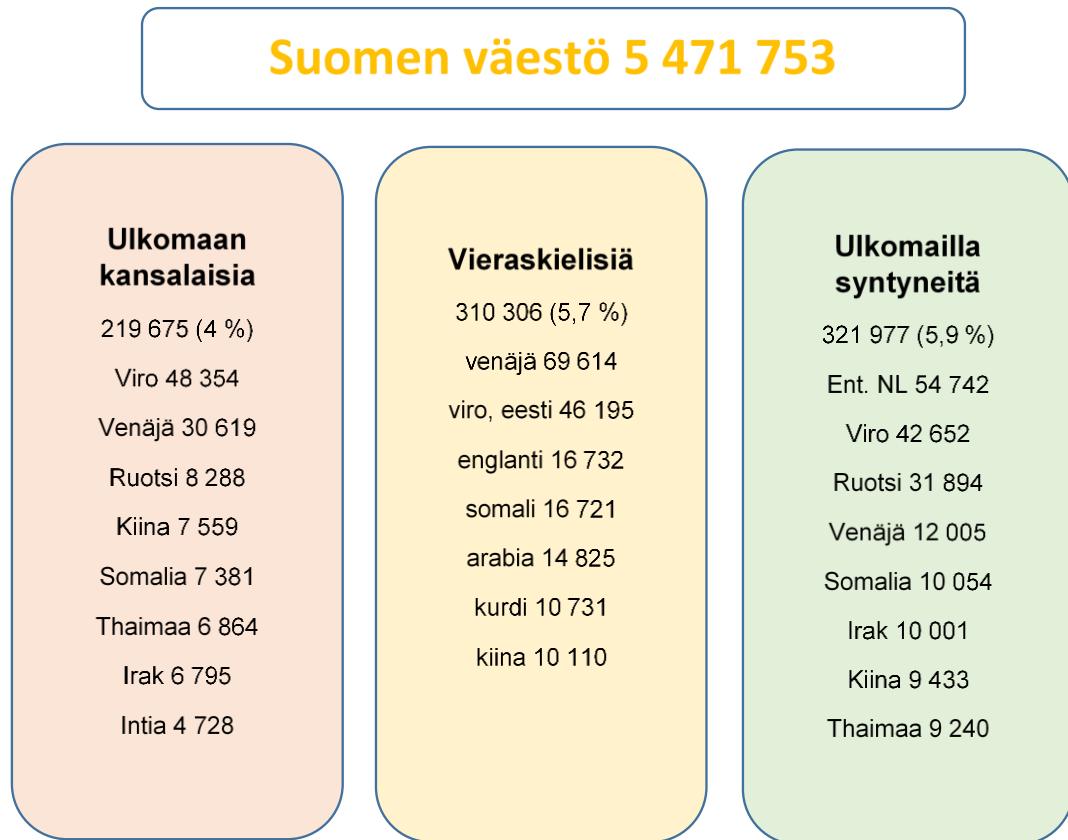
3.1 Maahanmuuttajat Suomessa

Käsitteen ”maahanmuuttaja” -määrittely ei ole yksiselitteistä. Maahanmuuttajien määritelmä riippuu usein asiayhteydestä ja sitä voi määritellä mm. kielen, kansalaisuuden tai syntymävaltion perusteella. (THL 2015.) Rädyn (2002, 13) mukaan maahanmuuttajalla tarkoitetaan Suomeen pysyvästi muuttanutta ulkomaalaista. Paavolan & Talibin (2010, 30) mukaan maahanmuuttaja voi olla myös väliaikaisesti Suomeen muuttanut henkilö, joka ei ole syntynyt Suomessa, mutta jolla on sosiaalisia siteitä Suomessa. Maahanmuuttoviraston (Maahanmuuttoviraston sanasto, viitattu 19.9.2016) mukaan kaikki maasta toiseen muuttavat ihmiset ovat maahanmuuttajia. Maahanmuuttajaperheessä on Tilastokeskuksen määritelmän mukaan ainakin toinen tai ainoa vanhempi ulkomaan kansalainen. (Alitolppa-Niitamo & Söderling 2005, 9.)

Suomessa alle 18-vuotiaista lapsista 5,5 prosenttia oli syntyperältään ulkomaalaistaustaisia vuonna 2012, kun koko väestössä ulkomaalaistaustaisia oli 5,2 prosenttia. (Helminen & Pietiläinen 2014.) Tilastokeskuksen (2016) mukaan Suomessa asui vuoden 2015 lopussa lähes 230 000 ulkomaan kansalaista. Ulkomaan kansalaisten määrä kasvoi runsaalla 10 000 henkilöllä, eli noin 5 prosenttia edellisvuodesta.

Maahanmuuttajien määrä ja tausta vaihtelevat tilastoissa sen mukaan, arvioidaanko ulkomaalaisia kansalaisuuden, äidinkielen tai syntymämaan perusteella tai näiden yhdistelmänä. Tilastokeskuksen tutkimuksen (ks. kuvio nro 1) mukaan tiedot poikkeavat toisistaan melkoisesti tarkastelutavan mukaan. Suomessa on eniten ulkomaan kansalaisia Virossa ja Venäjältä. Viron ja venäjän kieltä puhuvat muodostavat myös suurimmat vieraskielisten ryhmät. Ulkomailta syntyneitä on eniten entisestä Neuvostoliitosta, Virossa sekä Ruotsista. (Miettinen & Salo [viitattu 13.9.2016].) Edellä mainitun tutkimuksen mukaan suurimmat maahanmuuttajaryhmät ovat

Suomen naapurimaista, joissa kulttuuri ei eroa niin paljoa suomalaisesta kulttuurista. Jos Suomessa olisi enemmän esimerkiksi Lähi-Idästä tulleita maahanmuuttajia, olisivat kulttuurierotkin suuremmat.

Kuvio 1. Suomen ulkomaalaisväestö kansalaisuuden, äidinkielen tai syntymämaan mukaan 2014 (Tilastokeskus).

Suomeen muutetaan pääasiassa muutamasta eri syystä. Vuonna 2014–2015 Tilastokeskuksen, Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen sekä Työterveyslaitoksen tekemän ulkomaista syntyperää olevien työ ja hyvinvointi – tutkimuksen mukaan yli puolet (54 %) Suomen ulkomaalaistaustaisista henkilöistä on muuttanut Suomeen perhesyistä. 18 prosenttia ulkomaalaistaustaisista henkilöistä muutti Suomeen työn vuoksi. Lähes yhtä usein Suomeen muutettiin pakolaisuuden (11 %) tai opiskelun (10 %) vuoksi. Vuoden 2015 aikana saapuneet turvapaikanhakijat eivät näy näissä tiedoissa. (Larja, Sutela 2015.) Sisäministeriön (2016) mukaan Suomeen saapui vuoden 2015 aikana 32 476 turvapaikanhakijaa.

3.2 Kulttuurin määritelmä ja merkitys

Kulttuuri on kehys, jonka kautta ihminen tulkitsee maailmaa. Kukaan ei synny tietyn kulttuurin jäseneksi, vaan jokainen ihminen kasvatetaan oman kulttuurinsa jäseneksi. Kulttuurilla tarkoitetaan sosialisatioprosessia eli käyttäytymismallien, tottumusten, uskomusten, arvojen ja normien oppimista tietyn yhteisön mukana. Sosialisatioprosessissa omaksutaan omalle yhteisölle tyypillinen maailmankatsomus sekä käsitys oikeasta ja väärästä. Tämä prosessi jatkuu kuitenkin koko elämän, sillä ihminen pyrkii aina sopeutumaan ympäristöönsä. (Räty 2002, 42–43; Ihalainen & Kettunen 2013, 12.) Ihalaisen ja Kettusen (2013, 11) mukaan kulttuuri ei automaattisesti määrittele ihmisen valintoja tai käyttäytymistä, mutta voi kuitenkin vahvasti ohjata ja rajoittaa ihmisen valintamahdollisuuksia.

Kun jokin ihmisryhmä toimii ympäristössään ymmärtäen sen yhtenäisesti, voidaan katsoa heidän muodostavan oman kulttuuriryhmänsä (Frisk & Tulkki 2005, 6.) Kulttuuri voidaan myös jakaa valtakulttuuriin ja alakulttuuriin. Valtakulttuuri sisältää sellaisia käyttäytymismalleja, tottumuksia, arvoja ja tapoja jotka suurin osa ihmisistä hyväksyy. Alakulttuuri taas sisältää joitakin valtakulttuurista poikkeavia tapoja. Esimerkiksi suomalaisen valtakulttuuriin voidaan katsoa kuuluvaksi saunomisen, vaikka kaikki eivät pidäkään saunomista tärkeänä asiana. Nykyään kulttuurit sekoittuvat, muuttuvat ja pirstaloituvat helpommin maailman globalisoitumisen myötä, eivätkä kulttuurit erotu enää niin selkeästi toisistaan.

Koskaan ei pidä olettaa ihmisestä jotain vain hänen kulttuurinsa perusteella, sillä ihmisten valintoihin ja arvoihin vaikuttavat oman alkuperäisen kulttuurinsa lisäksi myös muun muassa elämän kokemukset ja muut kulttuurit. Kulttuureille on muutenkin ominaista muuttuminen, joten stereotyyppinen näkökulma voi aiheuttaa esimerkiksi syrjintää ja vääränlaisia olettamuksia ihmisistä. (Ihalainen & Kettunen 2013, 11–13; Paavola & Talib 2010, 27.) Rädyn (2002, 43) mukaan ihmiset myös kokevat omaan kulttuuriinsa kuulumisen yksilöllisellä tavalla. Se mikä yhdelle on olennaisin osa suomalaista kulttuuria, ei välttämättä toiselle olekaan. Ihalaisen ja Kettusen (2013, 13) mukaan juuri tämän vuoksi erityisesti sosiaalialan työntekijöiden olisi

olennaista ymmärtää asiakkaan kulttuuritaustaa ja hänen omia näkemyksiään. Eri-tyisesti stereotyyppisestä ajattelusta eri kulttuureja kohtaan pitäisi päästä eroon, sillä jokaiselle kulttuurille ominaista on muuttuminen.

Monikulttuurisuudella voidaan tarkoittaa monia eri asioita. Rädyn (2002, 47) mukaan monikulttuurisuudella voidaan viitata sekä erilaisten ihmisten olemassaoloon että poliittiseen ohjelmaan yhteiskunnan rakenteiden muutoksena. Monikulttuurisella yhteiskunnalla tarkoitetaan tasa-arvoisuutta eri kulttuurien välillä, jolloin kaikki ihmiset kulttuuristaan riippumatta kunnioittavat toistensa oikeuksia. Monikulttuurisuudella tarkoitetaan eri kulttuurien keskinäistä vuorovaikutusta joka on lisääntynyt median kasvaneen merkityksen ja matkustamisen lisääntymisen myötä. Ihmisten tietoisuus erilaisista kulttuureista on lisääntynyt mm. turismin, sosiaalisen median ja internetin myötä. Vaikka ulkomaalaisten halukkuus muuttaa suomeen on ollut suhteellisen vähäistä muihin Euroopan maihin nähden, on Suomeen kuitenkin viime vuosikymmeninä muuttanut yhä enemmän ulkomaalaisia ja maahanmuuttajataustaiset ihmiset kuuluvat nykyään jo osaksi kulttuuriamme. (Ihalainen & Kettunen 2013, 89; Alitolppa-Niitamo & Söderling 2005, 7.)

Saukkonen (2013, 10-11) viittaa monikulttuurisuudella toisinaan myös poliittiseen ajattelutapaan, jota selvyyden vuoksi voidaan kutsua myös multikulturalismiksi. Saukkosen ajattelutavan mukaan yhteiskunnassa pitäisi edistää kulttuurivähemmistöjen mahdollisuuksia säilyttää ja vahvistaa omia toimintatapojaan ja arvojaan erillisenä muista kulttuureista. Eri kulttuureissa yksilöillä ajatellaan olevan oikeuksia harjoittaa omaa kulttuuriaan. Saukkosen mukaan multikulturalismin mukaisessa ajattelutavassa myös yhteisöillä on oikeuksia.

4 VARHAISKASVATUS SUOMESSA

Suomalainen päivähoito ja varhaiskasvatus alkoivat muotoutumaan sotien jälkeen, hyvinvointivaltion rakennusvaiheessa jolloin naisetkin alkoivat käymään töissä ja huomattiin tarve päivähoidolle. Nykyisen päivähoitojärjestelmän rakentaminen alkoi vasta lasten päivähoidosta annetun lain (L 19.1.1973/36) tultua voimaan. (Alila, Eskelinen, Estola, Kahiluoto, Kinos, Pekuri, Polvinen, Laaksonen & Lamberg 2014.) Siitä saakka varhaiskasvatusta on kehitetty muuttuvan maailman mukana palvelemaan yhä paremmin lapsen kasvua ja kehitystä sekä perheiden tarpeita. Varhaiskasvatus kuuluu osana suomalaista kasvatus- ja koulutusjärjestelmää sekä tärkeä vaihe lapsen kasvun ja oppimisen kannalta (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 8.)

Tässä teorialuvussa kerron varhaiskasvatusta ohjaavista asiakirjoista, päiväkodin arvoista ja perustehtävistä sekä päiväkodin pedagogisesta viitekehuksesta. Kappaleessa 4 kerron asioita myös uudistetusta varhaiskasvatussuunnitelman perusteista, jonka Opetushallitus (2016) julkaisi 18.10.2016. Opetushallituksen mukaan uudistettu varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on valmisteltu ja laadittu siten, että niiden mukaan laaditut paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat otetaan käyttöön 1.8.2017 alkaen. Siihen saakka kunnat kuitenkin noudattavat vanhoja varhaiskasvatussuunnitelman perusteita ja sen vuoksi käytän myös vanhoja ohjeita opinäytetyöni tekemisessä.

4.1 Varhaiskasvatusta ohjaavat asiakirjat

Suomessa varhaiskasvatusta ohjaa kansainvälisesti käytössä oleva lapsen oikeuksien sopimus, Lasten päivähoitoa koskevat lait ja asetukset, valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet sekä esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet. Lisäksi varhaiskasvatusta ohjaa paikalliset varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen linjaukset, yksiköiden omat varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmat sekä lapsen oma varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelma. Valtakunnallinen ja kunnallinen ohjaus muodostavat kolmitasoisien prosessimaisen kokonaisuuden, jossa var-

haiskasvatussuunnitelman perusteet ohjaavat paikallisen varhaiskasvatuksen sisältöä ja laatua. Yksikköjen omat varhaiskasvatussuunnitelmat ovat kunnallisia varhaiskasvatussuunnitelmia yksityiskohtaisempia. Ne sisältävät hoidon-, kasvatuksen- ja opetuksen kokonaisuuden lähtökohdat sekä niiden toteutuminen arjen kasvatuskäytännöissä. Yksikköjen varhaiskasvatussuunnitelmissa kuvataan myös yksikköjen erityispiirteitä ja painotuksia, mutta ne eivät voi sulkea pois mitään lain, asetuksen tai varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden edellyttämiä tavoitteita tai sisältöjä. 1.8.2017 alkaen kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa paikallinen suunnitelma voidaan hyväksyä joko kunta-, yksikkö-, ryhmä- tai toimintamuotokohtaisena taikka osittain koko kuntaa koskevana ja osittain yksikkö-, ryhmä- ja toimintamuotokohtaisena. Tästä alkaen jokaisessa yksikössä tai edes kunnassa ei siis välttämättä ole omaa yksikkökohtaista varhaiskasvatussuunnitelmaa. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 8-9; Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 8.) Varhaiskasvatuslain (19.1.1973/36) mukaan hoidossa olevalle lapselle on laadittava yhdessä varhaiskasvatuksen henkilöstön ja vanhempien kanssa myös henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma lapsen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon suunnitelmalliseksi sekä lapsilähtöiseksi toteuttamiseksi. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2016, 10) mukaan lapsen henkilökohtaisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa myös lapsen oma mielipide on otettava huomioon.

Varhaiskasvatus on kasvatuksellista vuorovaikutusta, jonka tavoitteena on edistää lapsen tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. Uudistettu varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2016, 8) korostaa huoltajilla olevan ensisijainen vastuu lapsen kasvattamisesta. Varhaiskasvatussuunnitelman ja varhaiskasvatuslain (19.1.1973/36) mukaan varhaiskasvatuksen on tuettava kotien kasvatustehtävää ja vastattava omalta osaltaan lapsen hoidosta. Yhteiskunnan järjestämää, tukemaa ja valvovaa varhaiskasvatusta järjestetään päiväkotitoimintana, perhepäivähoitona sekä erilaisina avoiminta toimintoina (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 17–18.) Varhaiskasvatuslain (19.1.1973/36) ensimmäisen luvun mukaan päivähoitoa järjestetään yleensä tätä tarkoitusta varten varatussa tilassa, jota kutsutaan päiväkodiksi. Varhaiskasvatuslain (19.1.1973/36) 2 a § mukaan varhaiskasvatuksen tavoitteena on yhdessä vanhempien kanssa edistää kokonaisvaltaisesti lapsen iän ja kehityksen mukaista kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia.

Suomessa varhaiskasvatuksen laadun takeena on koulutetut ja rikostaustaltaan selvitetty työntekijät. Varhaiskasvatuksen henkilöstöä säätelee laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämiseksi. Kyseisen lain mukaan lasten parissa työskentelevien henkilöiden rikostausta täytyy selvittää ennen työ sopimuksen tekemistä. (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 91). Laki ja asetus sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista varmistavat, että sosiaalihuollon ammatillisella henkilöstöllä on työhön vaadittava koulutus (L 29.4.2005/272, 1 §).

4.2 Päiväkodin arvot ja perustehtävät

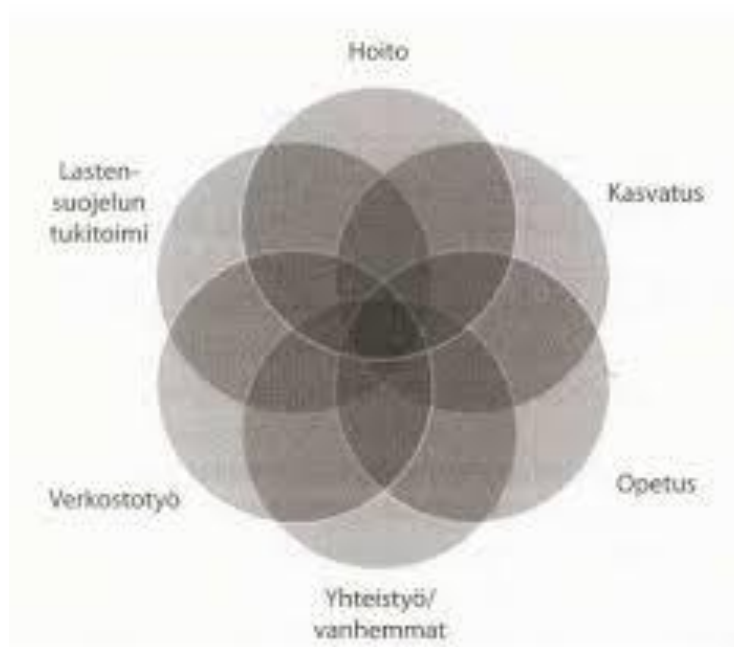
Suomalaisen varhaiskasvatuksen arvopohja perustuu kansallisten säädösten lisäksi YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen joka pohjautuu yhdenvertaisuuteen, lapsen ihmisarvon kunnioittamiseen, täysipainoisen kehittymisen tukemiseen sekä lapsen mielipiteen kuuntelemiseen. Päiväkodissa jokaisella lapsella tulisi olla oikeus turvallisiin ihmissuhteisiin ja ympäristöön joka tukee lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista. Jokaisella lapsella tulisi olla oikeus omaan kulttuuriin, äidinkieleen ja uskontoon sekä tarvitsemaansa erityiseen tukeen. Lapsen tulisi myös saada tulla kuulluksi ja ymmärretyksi ikänsä ja kehitystasonsa edellyttämällä tavalla. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 12)

YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen perustana on vaatimus lasten tasa-arvoisesta kohtelusta ja lapsen rotuun, ihonväriin, sukupuoleen, kieleen, uskontoon, poliittisiin tai muihin mielipiteisiin, kansalliseen, etniseen tai sosiaaliseen alkuperään, varallisuuteen, vammaisuuteen, syntyperään tai muuhun perustuvan syrjijämisen kieltämisestä. Tämän sopimuksen 29. artiklan ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2016, 12) mukaan varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea lasten kasvua ihmisyyteen, jota kuvaa pyrkimys totuuteen, hyvyyteen ja kauneuteen sekä oikeudenmukaisuuteen, rauhaan ja ystävyys hengessä kaikkien kanssa elämiseen. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2016, 13) mukaan päiväkodin tulisi myös tukea perheiden monimuotoisuutta, perheidentiteettiä ja perhesuhteita, jotta jokainen lapsi voisi tuntea oman perheensä arvokkaaksi. Suomessa lapsella on oikeus nauttia omasta kulttuuristaan, tunnustaa ja harjoittaa omaa uskontoaan ja käyttää omaa

kieltään – silti samalla kasvaen suomalaisen yhteiskunnan jäseneksi (Eerola-Pennanen 2014, 233–234.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden arvopohjan (2016, 19–20) mukaan lapsia tulisi ohjata myös terveyttä ja hyvinvointia edistäviin elämäntapoihin. Päiväkodissa tämä näkyy terveellisinä ja ekologisina valintoina muun muassa ruokailussa.

Suomalainen varhaiskasvatus koostuu monista osa-alueista jotka toimivat limittäin toistensa kanssa (ks. kuvio 2) Päivähoidon perustehtäviin voidaan luokitella hoito, kasvatus ja opetus joita tukevat verkostotyö sekä yhteistyö vanhempien ja lastensuojelun kanssa. (Koivunen 2009,12.)

Kuvio 2. Päivähoidon erityistehtävät (Koivunen 2009, 12).

Hyvä hoito muodostaa perustan lapsen kaikelle toiminnalle. Hoitoon kuuluu lapsen perustarpeista, kuten ravinnonsaannista, ulkoilusta ja läheisistä ihmissuhteista huolehtiminen. (Koivunen 2009, 12.) Kasvattajan tehtävänä on huolehtia lapsen perustarpeista, jotta lapsella on mahdollisimman hyvät kasvun, oppimisen ja kehittymisen edellytykset ja hän voi rauhassa keskittyä toisiin lapsiin, ympäristöön ja toimintaan. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 15–16.) Uudistettu varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 20) ko-

rosta oppimiskäsitystä, jonka mukaan lapset ovat aktiivisia toimijoita jotka kasvavat, kehittyvät sekä oppivat vuorovaikutuksessa muiden lasten, aikuisten ja lähiympäristön kanssa. Perusteissa huomioidaan lapsen oppimiskokemukset erityisesti fyysinen toiminnan, lasten kokemien tunteiden, aistihavaintojen sekä kehollisten kokemusten kautta.

Varhaiskasvatukseen tulee Koivusen (2009, 12) mukaan vanhempien kanssa toteutettavan yhteistyön lisäksi tehdä verkostotyötä mm. lastensuojelun, neuvoloiden, terapeuttien ja erityisopettajien kanssa. Verkostotyö takaa lapselle ja perheelle muun muassa varhaisen ongelmiin puuttumisen ja moniammatillisen, riittävän tuen tarpeen vaatiessa.

4.3 Varhaiskasvatuksen pedagoginen viitekehys

Laadukas varhaiskasvatus edellyttää kokonaisvaltaista pedagogista toimintaa, jota varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ohjaavat. Jotta lapsen kehityksellisiin tarpeisiin voidaan vastata ja ryhmän yhteenkuuluvuutta rakentaa, on toimintaa dokumentoitava ja arvioitava suunnitelmallisesti muun muassa havainnoimalla lasta ja lapsiryhmää sekä heidän tuotoksiaan. *”Suunnitelmallisen havainnoinnin tavoitteena on, että henkilöstö oppii tuntemaan yksittäistä lasta, ymmärtämään lasten välisiä suhteita sekä ryhmän henkilöstön ja lasten välisen vuorovaikutuksen luonnetta.”* Tietoja hyödynnetään toimintaa suunniteltaessa sekä lapsen omaa varhaiskasvatussuunnitelmaa suunniteltaessa, toteutettaessa ja arvioidessa. Myös lapsen itse tulisi saada seurata omaa edistymistään. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 37.)

Lapsen oppimiselle keskeisen perustan antaa leikki, vertaisryhmä sekä varhaiskasvatuksessa lasta ympäröivä fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen oppimisympäristö (Hujala 2002, 91–93.) Leikki nähdään yhtenä tärkeimpänä lapsuuteen kuuluvana elementtinä, joka muun muassa tukee lapsen kielen- ja luovan ajattelun kehitystä sekä ongelmanratkaisukykyä (Kalliala 2003, 185–188.) Kasvattajan tulisi havainnoida lapsen leikkiä ja antaa lapsen leikille vapautta samalla kuitenkin ohjaten suorasti tai epäsuorasti leikin kulkua ikä- ja kehitystason mukaisesti. Kehitystason mukaiset, lasta innostavat haasteet toiminnassa kasvattavat lapsen halua oppia lisää

ja tuovat lapsen itsetunnon kehitykselle merkittäviä onnistumisen kokemuksia. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 39.) Kirveslahden, Sivénin, Vahalan & Vihusen (2014, 163–166) mukaan vertaisryhmässä toimiminen sen sijaan kehittää lapsen omaa ajattelua, tunteiden ilmaisua, sosiaalista vuorovaikutusta sekä ryhmässä toimimisen taitoja.

Varhaiskasvatuksen pedagogista toimintaa tukemaan on asetettu oppimisen alueita, jotka tukevat henkilöstöä monipuolisen pedagogisen toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa yhdessä lasten kanssa. Oppimisen alueet on ryhmitelty erikseen, mutta tavoitteena on käsitellä niitä yhdisteltynä ja sovellettuna lapsille soveltuviksi kokonaisuuksiksi. Oppimisen alueita ovat:

- Kielten rikas maailma
- Ilmaisun monet muodot
- Minä ja meidän yhteisömme
- Tutkin ja toimin ympäristössäni
- Kasvan, liikun ja kehityn

Oppimisen alueita tulisi hyödyntää lähtökohtaisesti lasten mielenkiinnon kohteiden mukaan päivittäisessä toiminnassa. Aihepiirejä voidaan käsitellä esimerkiksi saduissa, erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä leikeissä. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 39–40.)

5 MAAHANMUUTTAJAPERHEEN TUKEMINEN

Suomeen muuton jälkeen maahanmuuttajaperheet kohtaavat erilaisia haasteita. Haasteet riippuvat perheiden henkilökohtaisista tilanteista sekä maahanmuuton syistä. Kaikki Suomeen muuttaneet maahanmuuttajat kokevat jonkinlaisen kulttuurishokin ja opettelevat enemmän tai vähemmän uuteen kulttuuriin liittyviä asioita. Tässä luvussa kerron maahanmuuttajaperheiden haasteista ja maahanmuuttajaperheistä päiväkodin kontekstissa. Lopuksi käsittelen päiväkotia maahanmuuttajaperheiden kotoutumisen tukena.

5.1 Maahanmuuttajaperheen haasteet

Kun toisessa maassa elänyt perhe muuttaa Suomeen, ovat vanhemmatkin yhtäkkiä kuin lapsen kengissä opettelemassa uutta kulttuuria. Omat tutut toimintatavat ja se miten he ovat tottuneet elämään saattaakin yhtäkkiä olla sopimatonta ja paheksuttua uudessa kulttuurissa. Niin aikuisten, kuin lastenkin on opittava heille uusia asenteita ja arvostuksia sekä uutta käyttäytymistä joka vaatii usein monia uusia yrityksiä ja epäonnistumisiakin. (Koppinen & Pollari 2011,35.)

Alitolppa-Niitamon (1993) mukaan uuden kulttuurin omaksumiseen vaikuttaa muun muassa maahanmuuttajan oma persoonallisuus ja syyt miksi toiseen maahan on muutettu. Vapaaehtoisesti opiskelun, työn tai rakkauden perässä muuttanut on eri tilanteessa kuin pakolaisena pakon edessä kotinsa jättänyt maahanmuuttaja. Berg kuvaa artikkelissaan (2012, 15–16) pakolaisina Suomeen muuttaneiden ongelmiksi muun muassa asumiseen liittyvät ongelmat, sosiaalisen verkoston ja aikuiskontaktien puute, toimettomuus, terveysongelmat, kielitaidottomuus, monilapsisuus, yksinhuoltajuus, viranomaiskontaktien runsaus, taloudelliset vaikeudet sekä huoli kotimaahan jääneiden sukulaisten puolesta. Nämä kaikki edellä mainitut ongelmat saattavat heijastua myös lapsiin ja sitä kautta näkyä päiväkodissa.

Heinon & Kärmeniemen (2013, 89) mukaan asioidessaan viranomaisten, kuten päiväkodin kanssa voi yhteistyön haasteena olla mm. yhteisen kielen puute, erilaiset kulttuurin mukanaan tuomat käsitykset ja integraatioon liittyvät ongelmat. Muuta kuin suomen kieltä puhuvien määrä on ollut kasvussa viime vuosina kun esimerkiksi

vuonna 2015 vieraskielisten määrä Suomessa kasvoi runsaalla 19 000 henkilöllä, kun Suomessa asui vakituisesti vuoden 2015 lopussa 329 562 äidinkieleltään vieraskielistä henkilöä. Vieraskielisten osuus kokoväestöstä on nyt 6 prosenttia. Suurimmat vieraskielisten ryhmät olivat äidinkieleltään venäjää puhuvat 72 436 henkilöä, viroa puhuvat 48 087 ja somalia puhuvat 17 871. (Tilastokeskus 2016.)

Maahanmuuttajataustaiset lapset voidaan jakaa kahteen ryhmään: Suomeen muuttaneet lapset ja Suomessa syntyneet lapset, joiden vanhemmat tai isovanhemmat ovat maahanmuuttajia. Maahanmuuttajataustaiset lapset eroavat toisistaan myös kansalaisuuden suhteen, sillä lapsella voi olla muun maan kansalaisuus, Suomen kansalaisuus tai kaksoiskansalaisuus. (STM 2007, 17.)

Kansalaisuutta merkittävämpänä tekijänä lapsen arkisissa toiminnoissa on kuitenkin kieli, sillä sen avulla lapsi on vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Kielenkehitys alkaa heti syntymän jälkeen vauvaiässä ja riippuvainen suhteesta toisiin ihmisiin. Sosialisatioprosessissa kielellä on keskeinen merkitys. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 19.)

5.2 Maahanmuuttajaperheet päiväkodissa

Varhaiskasvatuksen henkilöstön ja maahanmuuttajataustaisen perheen yhteistyön päällimmäisenä haasteena voi olla yhteisen kielen puuttuminen. Hallintolain 26 §:n nojalla maahanmuuttajilla on mahdollisuus saada tulkkausta asioidessaan viranomaisen kuten päiväkodin hoitajan kanssa. Myös päiväkodeilla on tarvittaessa mahdollisuus käyttää kielitulkkia tai kulttuuritulkkia, kuten maahanmuuttokoordinaattoria. Asia voidaan tulkin avulla tulkita tai kääntää sellaiselle kielelle jota perhe ymmärtää ja samoin perheen kysymykset voidaan kääntää päiväkodin henkilöstön käyttämälle kielelle. Yhteisymmärrys henkilöstön ja perheen välillä alusta alkaen on tärkeää yhteisen kasvatustehtävän onnistumisen kannalta. Yhteistyökumppanikaupunkini päiväkodeissa kulttuuritulkin työtä tekee maahanmuuttokoordinaattori, joka voidaan kutsua paikalle perheen tai työntekijöiden pyynnöstä. (STM:n selvitys 2007/62; Heino & Kärmeniemi 2013, 89; Fia Hafiz 2016.)

Joissakin tapauksissa lapset oppivat suomen kielen nopeammin kuin aikuiset, mutta Kivijärven (2011, 249) mukaan päiväkodin henkilöstön ei silti tulisi missään tapauksessa käyttää lasta tulkkina henkilöstön ja vanhempien välillä. Tällainen toiminta saattaa vääristää perheen valtasuhteita ja rasittaa lasta.

Tilastokeskuksen tutkimuksen (Perheet 2012) mukaan Suomessa oli vuonna 2012 vieraskielisiä lapsiperheitä (perheitä, joissa asuu ainakin yksi alle 18-vuotias lapsi) runsaat 50 000. Näistä hieman alle puolet on sellaisia, joissa toinen vanhemmista on suomen- tai ruotsinkielinen. Tulosten mukaan jopa runsaassa 30 000 lapsiperheessä kumpikin tai perheen ainoa huoltaja on vieraskielinen. Tietoa ei ole, kuinka moni näistä perheistä on päiväkodin asiakkaana.

Lapsi tulee päivähoitoon kielen kehitykselle kriittisimpien ja vastaanottavaisimpien kausien aikana. Niin kantasuomalaiset, kuin maahanmuuttajalapsikin oppivat kieltä parhaiten kuulemalla sitä ja kommunikoimalla vuorovaikutuksessa yhdessä aikuisen ja toisen lasten kanssa. Kasvattajan tulisi jutella kaikille lapsille päivittäin toimintojen yhteydessä ja toistella sanoja jotta lapsi oppisi yhdistämään sanan oikeaan tekemiseen ja ne jäisivät parhaiten lasten mieleen. (Koppinen & Pollari 2011, 127–133.) Lapsen kielitaidosta ja suomen kielen opettelusta on hyvä puhua vanhempien kanssa ja sopia, miten sitä voidaan yhdessä tukea parhaalla mahdollisella tavalla. Jos kumpikaan vanhemmista ei itse puhu suomen kieltä, voi päiväkotikieli olla ainoa paikka missä lapsi kuulee suomen kieltä. (Kirveslahti ym. 2014, 52, 154–156.) Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2016, 40) mukaan varhaiskasvatuksen tehtävänä on vahvistaa lasten kielellisten taitojen ja valmiuksien sekä kielellisten identiteettien kehittymistä. Tähän pyritään vahvistamalla lapsen kiinnostusta kieliin ja kulttuureihin. Kielitaidon avulla lapsella on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa aktiivisemmin.

Suomen kielen lisäksi eri kieli- ja kulttuuritaustasta tulevan lapsen oman äidinkielen oppiminen on tärkeää. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksen (2007/62, 23) mukaan päivähoitoa järjestettäessä lapsen kielellisen kehityksen ja itsetunnon vuoksi tulisi hänen oma kielensä ja kulttuurinsa ottaa huomioon. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2016, 50) mukaan päiväkodeilla on mahdollisuus toteuttaa myös kielipesätoimintaa, jonka tarkoituksena on vahvistaa lasten tietämystä omasta kulttuuristaan. Kielipesätoiminnassa tarjotaan myös mahdollisuutta oppia lapsen

perheessä tai suvussa puhuttua uhanalaista vähemmistökieltä tai alkuperäiskansan kieltä.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2005, 41) painotetaan, että niin kansasuomalaisen, kuin maahanmuuttajataustaisten lasten varhaiskasvatuksessa on tärkeää keskustella vanhempien kanssa suomalaisen varhaiskasvatuksen tavoitteista ja periaatteista. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa kiinnitetään huomiota myös maahanmuuttajataustaisten lasten kielen kehityksen tukemiseen. Varhaiskasvatuksessa tulisi edistää maahanmuuttajataustaisen lapsen suomen tai ruotsin kielen omaksumista ja vanhemmille tulisi kertoa myös lapsen oman äidinkielen kehittämisen merkityksestä ja keinoista. ”Kulttuurivähemmistöön kuuluvilla lapsilla tulee olla mahdollisuus kasvaa monikulttuurisessa yhteiskunnassa oman kulttuuripiirinsä ja suomalaisen yhteiskunnan jäseniksi.” Uudistettu varhaiskasvatussuunnitelman perusteet korostaa henkilöstön, huoltajien ja eri kulttuuriyhteisöjen yhteistyötä perheiden kulttuuriperinteen jatkumisen edistämiseksi. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 41; Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 47–48.)

Vieraskieliset ja maahanmuuttajat hakevat hoitopaikkaa samalla tavalla kuin kansasuomalaisetkin perheet. Kaikkien perheiden ensikohtaaminen päiväkodissa on tärkeä tapahtuma, jossa henkilökunta antaa perheelle kuvan päivähoidosta. Erityisesti hiljattain Suomeen muuttaneelle maahanmuuttajaperheelle päiväkotiviisi voi olla ensikosketus suomalaiseen palvelujärjestelmään ja siihen, miten perhe kohdataan palveluissa. (Kirveslahti ym. 2014, 49.) Alitolppa-Niitamon (1993) mukaan se, miten perhe kokee itsensä tervetulleeksi ja hyväksytyksi on erityisen tärkeää perheen sopeutumisen kannalta. Luottamussuhteen syntymiseksi on tärkeää antaa perheelle tietoa riittävästi suomalaisesta päivähoidosta, toimintatavoista ja kulttuurista. (Kirveslahti ym. 2014, 49.)

Päivähoidon aloittaminen on iso muutos lapselle ja perheelle. Joissakin kulttuureissa lapsia hoitavat yleensä perheenjäsenet tai sukulaiset, eikä ulkopuoliselle hoitoon vieminen ole ollenkaan tuttua. Tällaisesta kulttuurista tulevien vanhempien voi olla vaikeampaa ymmärtää suomalaista päivähoitojärjestelmää ja päiväkodin aloit-

tamisesta tulee entistäkin jännittävämpää. (Bradley 2011.) Jännityksen helpottamiseksi ja luottamussuhteen rakentamiseksi perheen on hyvä käydä tutustumassa yhdessä lapsen kanssa tulevaan päiväkotiin. (Kirveslahti ym. 2014. 49.)

5.3 Päiväkodin rooli kotoutumisessa

Kotoutumisella tarkoitetaan sopeutumisprosessia, jossa maahanmuuttaja sopeutuu suomalaiseen yhteiskuntaan osallistuen yhteiskunnan taloudelliseen, poliittiseen ja sosiaaliseen elämään. Jotta maahanmuuttaja voi sopeutua ja elää aktiivisesti uudessa kotimaassaan, tulee hänen omaksua uusia tietoja, taitoja ja toimintatapoja. Kotouttamisella taas tarkoitetaan kotoutumisen monialaista edistämistä ja tukemista viranomaisten ja muiden tahojen toimenpiteillä ja palveluilla. (Kirveslahti ym. 2014, 47; 30.12.2010/1386 § 3.) Alitolppa-Niitamon ja Säävälän (2013, 6-7) mukaan sopeutumisprosessi pitäisi nähdä kaksisuuntaisena: myös suomalaisen yhteiskunnan ja sen erilaisten organisaatioiden tulee löytää toimintatapoja, jotka vastaavat uusien tulijoiden ja muuttuvan tilanteen luomiin tarpeisiin. Heidän mukaansa kotoutumisen perustana voidaan ajatella, että muuttaneet voivat aktiivisesti harjoittaa ja pitää yllä omaa kulttuurista erityisyyttään samalla kun elävät heille uusien yhteiskunnan pelisääntöjen mukaan. Tämä kaikki kuitenkin edellyttää, ettei valtaväestö syrji heitä, vaan antaa tarvittavaa tilaa erilaisuudelle.

Maahanmuuttajalla on oikeus kotoutumissuunnitelmaan, jos hän on julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tarkoitettu työtön työnhakija tai jos hän saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetun lain mukaista toimeentulotukea. Kotoutumissuunnitelma voidaan laatia myös muulle maahanmuuttajalle, jos hänen arvioidaan alkukartoituksen perusteella tarvitsevan suunnitelmaa kotoutumisen edistämiseksi. (L 30.12.2010/1386 § 12)

Varhaiskasvatusta ohjaavissa säädöksissä kehoitetaan erityisesti selvittämään nuorten ja lasten asemaan vaikuttamista sekä siihen liittyviä tavoitteita ja voimavaroja. Myös maahanmuuttajan omaa kotoutumissuunnitelman tarvetta arvioitaessa tulisi kiinnittää erityistä huomiota lapsen kehitystä tukevan ja ohjaavan vanhemmuuden edellytyksiin vanhempien tuen ja koulutuksen tarpeen lisäksi. Perheiden kotou-

tumissuunnitelma laaditaan aina monialaisena yhteistyönä. Lasten ja nuorten kotoutumista tukevat toimenpiteet kuuluvat kunnan sosiaali- ja opetustoimelle. (L 30.12.2010/1386 § 16; STM 2007/62, 23.)

Lapsille ja alle työikäisille nuorille tulisi järjestää suomalaiseen koulutukseen valmistavaa opetusta ja muuta heidän tarpeitaan vastaavia kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja tukea (STM 2007; HE 66/1998.) Päivähoito onkin tärkeä osa maahanmuuttajalapsen kotoutumista.

Lapsen päivähoitoon vieminen voi olla eri kulttuurista tulevalle perheelle vierasta. Lapsen suomen kielen kehityksen, sosiaalisten valmiuksien sekä oppimisvalmiuksien vuoksi lapsen päivähoitoon vieminen on kuitenkin erityisen tärkeää juuri maahanmuuttajaperheille. (HE 66/1998.) Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2016, 14) mukaan mm. päiväkodissa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta suomalaisessa yhteiskunnassa. Lisäksi varhaiskasvatus mahdollistaa vanhempien työelämään tai opiskeluun osallistumisen, joka kuitenkin on avainasemassa vanhempien suomalaiseen yhteiskuntaan sopeutumisen kannalta.

Alitolppa-Niitamon & Söderlingin (2005, 11) mukaan maassaoloajalla on suuri merkitys niin, että vuosien jälkeen maahanmuuttotaustalla ei välttämättä ole enää suurta merkitystä perheen arjessa. Näille perheille suomen kieli ja kulttuuri ovat jo tuttuja ja näin ollen päiväkodinkin aloittaminen tutumpaa ja luontevampaa.

6 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

Tutkin yhteistyökumppanina toimineen kaupungin varhaiskasvatuksen asiakkaana olevien maahanmuuttajien kokemuksia suomalaisesta varhaiskasvatuksesta haastatteleamalla maahanmuuttajaperheiden vanhempia joiden lapset ovat päiväkodissa. Perehdyin myös maahanmuuttajien ja päiväkotien henkilöstön välisen yhteistyön toimivuuteen ja päiväkodin henkilöstön kokemuksiin maahanmuuttajaperheistä varhaiskasvatuksen asiakkaana. Laadullinen haastattelu vastasi tarkoitukseeni parhaiten, sillä uskoin saavani monipuolisempia ja rehellisempiä vastauksia avoimempien teemojen kautta.

6.1 Tutkimusmenetelmänä laadullinen tutkimus

Valitsin opinnäytetyöni toteutustavaksi kvalitatiivisen eli laadullisen haastattelun, koska tutkin vastaajien kokemuksia enkä tilastollisia tuloksia maahanmuuttajista päiväkodissa. Laadullisessa tutkimuksessa asioita on mahdollisuus tarkastella ja tulkita syvällisemmin sekä kysymyksiä asettaa avoimemmiksi kuin määrällisessä tutkimuksessa. Laadullisessa tutkimuksessa pyritään ymmärtämään ilmiöitä syvällisemmin, eikä vain kuvailla niiden perusluonnetta (Alasuutari 2011, 51.) Ehdottoman totuuden etsiminen, ei kuulu laadullisen tutkimuksen luonteeseen, vaan tavoitteena on etsiä ratkaisuehdotuksia tutkittavalle asialle (Alasuutari 1994, 34.) Laadullisen tutkimuksen etuna on vastaajan näkeminen subjektina, joka voi tuoda esille itseään koskevia asioita ja kokemuksia mahdollisimman vapaasti (Hirsjärvi & Hurme 2008, 35.)

Laadullisista haastattelumenetelmistä valitsin opinnäytetyöhöni puolistukturoidun teemahaastattelun, sillä se sopi parhaiten tarkoitukseeni ja kohderyhmään. Teemahaastattelu kohdennetaan tiettyihin teemoihin, kuten opinnäytetyössäni maahanmuuttajien kokemuksiin päivähoidon aloittamisesta tai erilaisista käytännöistä varhaiskasvatuksessa. Teemahaastattelussa edetään edeltä valittujen teemojen mukaan, jotka ovat kaikille haastateltaville samat. Tässä menetelmässä ei kuitenkaan oteta kantaa siihen, miten syvälle teemoihin paneudutaan tai missä järjestyksessä niitä käydään läpi. Tämä haastattelumenetelmä antoi tarvittaessa joustoa paneutua

syvemmin joihinkin teemoihin, josta haastateltavalla oli enemmän kokemusta ja käydä pintapuolisemmin läpi teemoja, joista vastaajalla ei ollut niin paljon kokemusta. Joustoa oli mahdollisuus hyödyntää myös silloin, kun kysymyksiä oli asetettava uudelleen yhteisymmärryksen saavuttamiseksi. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 47–48; Eskola & Suoranta 1998, 63.)

Laadin päiväkodin työntekijöille, maahanmuuttokoordinaattorille sekä maahanmuuttajavanhemmille haastattelun perusrungon. (ks. liite nro. 1) Teemojen alle kirjoitin tarkentavia kysymyksiä, joiden avulla saisin tutkimukseni kannalta olennaista tietoa. Runko osoittautui haastatteluissa toimivaksi sekä antoi riittävästi joustoa.

Haastateltavat haluavat usein tietää miksi heitä haastatellaan ja mitä haastattelut koskevat (Alasuutari 2011, 149.) Pohjustin haastatteluja vieraillemalla toisella päiväkodilla kertomassa projektistani ja tiedustelemassa sopivia haastateltavia. Toiseen päiväkotiin olin puhelimitse yhteydessä. Olin jakanut päiväkodin henkilöstölle haastattelurungot jo ennen haastattelua, jotta he voisivat yhdessä ryhmän muiden hoitajien ja lastentarhanopettajien kanssa pohtia aiheita. Maahanmuuttokoordinaattori itse ehdotti opinnäytetyön aihetta minulle, joten muodostin haastattelurungot meidän välisten aiempien keskustelujen pohjalta. Perheisiin olin yhteydessä puhelimitse ja Facebookissa jossa kerroin heille etukäteen tutkimukseni tavoitteista. Lähetin heille hyvissä ajoin ennen haastattelua haastattelurungot, jotta heillä oli mahdollisuus keskustella aiheesta koko perheen voimin ja valmistautua ennen haastattelua. Kirjoitin perheiden haastattelurungot suomeksi ja englanniksi, jotta perheiden on helpompi tulkita niitä.

6.2 Haastattelut ja analysointi

Haastattelin viittä päiväkodin henkilökuntaan kuuluvaa kasvattajaa jotka olivat kahdesta eri päiväkodista. Kaikilla haastattelemillani työntekijöillä oli kokemusta maahanmuuttajaperheiden kanssa tehtävästä yhteistyöstä ja maahanmuuttajalapsista päiväkodissa. Mahdollisimman laajan aineiston vuoksi haastattelin myös maahanmuuttokoordinaattoria, joka on tehnyt vuosia yhteistyötä päiväkotien ja maahanmuuttajavanhempien kanssa. Hirsjärven, Remeksen & Sajavaaran (2007,160) mukaan kvalitatiivisessa tutkimuksessa aineisto pyritään kokoamaan luonnollisissa ja

todellisissa tilanteissa. Tätä ohjetta silmällä pitäen onnistuin yhdessä haastateltavien kanssa valitsemaan kaikille haastattelijoille mielestäni heille luonnollisimmat haastattelupaikat. Maahanmuuttajaperheille annoin mahdollisuuden valita haastattelun toteutuspaikaksi jonkin itse ehdottamistani paikoista tai vaihtoehtoisesti he saivat itse ehdottaa haastattelun toteuttamiselle paikkaa. Perheiden haastattelut toteutuivat heidän itse ehdottamassaan paikassa. Kaksi haastattelua suoritin haastateltavan työpaikalla ja yhden haastateltavan kotona. Kotona suoritettu haastattelu takasi tutkimuseettiset oikeudet haastateltavalle, joka pystyi puhumaan ilman että muita oli kuulemassa. Kaksi työpaikalla suoritettua haastattelua tapahtuivat hektisemmässä ympäristössä, jossa liikkui muitakin henkilöitä, mutta tämä ei kysyttäessä häirinnyt haastateltavia. Lisäksi he olivat itse valinneet haastattelun paikan ja nähneet haastattelurungon ennen haastattelua, mutta eivät kokeneet tarvetta muuttaa haastattelun paikkaa. Päiväkodin henkilöstöä ja maahanmuuttokoordinaattoria haastattelin heidän työpaikallaan erillisessä rauhallisessa tilassa, jossa heillä oli kesken työpäivän mahdollisuus pysähtyä rauhassa miettimään aihettani. Näissä haastatteluissa tutkimuseettiset oikeudet luottamukselliselle keskustelulle toteutuivat eikä ollut vaaraa että muut kuulisivat heidän vastauksiaan.

Haastateltavat perheet valitsimme yhdessä maahanmuuttokoordinaattorin kanssa hänen asiakkaistaan ja tuttavistaan sekä minun omista kontakteistani. Päätin tässä kohtaa haastatella kolmesta viiteen perhettä ja katsoa saisinko niistä riittävästi aineistoa maahanmuuttajien näkökulmasta. Kriteereinä haastateltaville maahanmuuttajaperheille oli, että vähintään toinen perheen vanhemmista on maahanmuuttaja ja perheellä on kokemuksia suomalaisesta varhaiskasvatuksesta päiväkodissa. Lähetin haastattelukutsun viidelle perheelle, joista kolmea lopulta haastattelin kasvotusten. Kaikki kolme haastateltavaa olivat äitejä. Kaksi perheistä halusi vastata kirjallisesti ja annoin heille siihen mahdollisuuden lähettämällä haastattelurungon apukysymyksineen Facebookissa yksityisen keskustelun kautta. Toisen perheen isä lähetti vastauksensa annettuun määräaikaan mennessä, mutta toinen perhe jätti lopulta tuntemattomasta syystä vastaamatta. Kirjallisena saadut vastaukset jäivät mielestäni niin niukoiksi, etten voinut hyödyntää niitä opinnäytetyössäni ja päätin jättää ne analysoimatta.

Päiväkodin työntekijöistä haastateltavaksi lupautuivat yhteistyökumppaninani toimivan kunnan viisi työntekijää jotka olivat kahdesta eri päiväkodista. Halusin haastatella työntekijöitä kahdesta eri päiväkodista jotta aineisto olisi riittävän monipuolista. Tämän havaitsin lopulta todella hyväksi valinnaksi, sillä työntekijöiden vastaukset erosivat suuresti päiväkotien välillä. Suoritin päiväkodin työntekijöiden haastattelut kahtena ryhmähaastatteluna. Ensimmäisessä haastattelussa haastattelin ensimmäisen päiväkodin kahta työntekijää ja toisessa haastattelussa haastattelin toisen päiväkodin kolmea työntekijää. Kriteereinä päiväkodin henkilöstön haastateltaville oli kokemukset maahanmuuttajaperheiden lapsista päiväkotiryhmässä. Kaikilla haastateltavilla oli haastatteluhetkellä lapsiryhmässään maahanmuuttajaperheiden lapsia.

Päiväkodin henkilöstölle suoritin haastattelut ryhmähaastatteluina, jotta he voivat tarpeen tullen myötäillä tai olla eri mieltä toistensa kanssa. Ryhmäkeskustelun tavoitteena on pitää keskustelu vapaamuotoisena jossa osallistujat voivat kommentoida asioita spontaanistikin (Hirsjärvi & Hurme 2008, 61). Eskolan & Suorannan (1998, 68.) mukaan ryhmähaastattelussa henkilöt voivat innostaa toinen toisiaan puhumaan erilaisista aiheista, joista yksilöhaastattelussa ei tulisi mieleen keskustella. Oletin, että jokaisella heistä tulee mieleen erilaisia tilanteita ja asioita joita muut eivät ehkä olleet pohtineet. Ryhmäkeskustelun avulla sain kaikilta haastattelussa mukana olleilta omia kokemuksiaan kaikista heille mieleen tulleista asioista. Ryhmähaastattelu tuki myös aikataulullisesti tavoitteitani, sillä sen avulla saadaan nopeammin tietoa samanaikaisesti usealta vastaajalta (Hirsjärvi & Hurme 2008, 63.)

Perheille annoin mahdollisuuden itse valita haastattelun ryhmässä tai yksilöhaastattelun ja jokainen heistä koki mieluisammaksi tavaksi yksilöhaastattelun. Perheiden haastatteluissa käsiteltiin heille hyvin henkilökohtaisia kokemuksia ja oletan että osaltaan tästä syystä yksilöhaastattelut vaikuttivat heistä mielekkäämmiltä. Haastateltavat vanhemmat olivat kotoisin eri maista ja heillä jokaisella oli eritasoinen suomen kielen taito. Myös tämä saattoi osaltaan vaikuttaa heidän halukkuuteensa keskustella suomen kielellä ryhmätilanteessa. Yksi vanhemmista vastasi kokonaan englannin kielellä. Haastateltavien anonymiteetin takaamiseksi nimesin haastateltavat perheet P 1-3 nimityksillä ja haastateltavat työntekijät H 1-5 nimityksillä.

Haastattelut sujuivat luontevasti, sillä kaikki haastateltavat tuntuivat olevan aidosti halukkaita kertomaan kokemuksiaan avoimesti. Erityisesti vanhemmilla ja maahanmuuttokoordinaattorilla oli paljon kerrottavaa ilman haastattelijan esittämiä kysymyksiäkin. Tämä saattoi johtua siitä, että vanhemmat olivat nähneet haastattelurungot etukäteen ja olivat sen vuoksi hyvin valmistautuneita vastaamaan. Maahanmuuttokoordinaattori puolestaan käsittelee aihetta päivittäin ja on tämän opinnäytetyön tilaaja. Haastattelurungosta oli apua kaikissa haastatteluissa. Rungon avulla pystyin kaikissa haastatteluissa palaamaan aiheeseen, mikäli aiheesta poikettiin. Rungosta oli hyvä lopuksi tarkistaa onko kaikki aiheet varmasti käsitelty. Kaiken kaikkiaan haastattelut olivat onnistuneita ja sain riittävästi aineistoa tutkimukseeni.

Haastatteluiden kestot vaihtelivat vajaasta tunnista reiluun kahteen tuntiin. Nauhoitin jokaisen haastattelun koulusta lainaamallani nauhurilla, että pystyin myöhemmin litteroimaan haastattelut sana sanalta kirjalliseen muotoon. Litteroituani vastaukset, aloitin vastausten käsittelyn aineistolähtöisen sisällönanalyysin periaatteen mukaan. Vilkan (2005, 140) mukaan aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä pelkistetään aineistoa siten, että siitä karsitaan tutkimusongelman kannalta epäolennaiset vastaukset. Värikoodasin ensin kaikki haastatteluni eri väreillä, jotta tunnistaisin kenen haastattelemani henkilön vastauksesta on kyse. Tämän jälkeen jaoin haastatteluista saadut vastaukset kolmen mielestäni olennaisimman pääteeman alle: päiväkodin aloittaminen, maahanmuuttajat päiväkodissa ja oppaaseen kaivatut asiat. Lisäksi tein eritteleviä alaotsikoita jotka erottelin aineistosta pääteemojen kanssa. Tämän jälkeen kopioin haastatteluista pää- ja alaotsikoiden alle vastauksia joissa kerrottiin otsikkoon liittyvistä asioista. Lopulta keskityin yhteen otsikkoon kerrallaan, muodostin itselleni selkeän kuvan tuloksista ja loin johtopäätöksiä. Seuraavassa kappaleessa esitetyt tulokset on esitelty pääteemojen mukaan.

7 HAASTATELTAVIEN NÄKEMYKSIÄ

Tässä luvussa esittelen haastatteluista saamiani vastauksia. Ensimmäisessä kappaleessa kerron päiväkodissa asiakkuuden aloittamisesta ja siihen liittyvistä asioista kuten yhteisen kielen puuttumisen tuomista haasteista. Kerron myös maahanmuuttajaperheiden tietämyksestä päiväkodin käytännöistä asiakassuhteen alussa. Kappaleessa 7.2 kerron maahanmuuttajista päiväkodin asiakkaina, kulttuurieroista sekä vuorovaikutuksesta perheiden ja henkilöstön välillä. Kappaleessa 7.3 kerron asioista joista päiväkodin asiakkaana olevat maahanmuuttajavanhemmat tarvitsevat haastattelujeni perusteella usein lisätietoa.

7.1 Päiväkodin aloittaminen

Maahanmuuttajaperheet tulevat päiväkodin asiakkaiksi samalla tavalla kuin kansuomalaisetkin perheet, eli hakemalla päiväkotipaikkaa vanhempien opiskelujen tai työn vuoksi. Kokoaikaisesti varhaiskasvatusta voidaan myös järjestää lapselle, jolla on tuen tarpeita tai perheen olosuhteet huomioon ottaen se on lapsen edun mukaista (Varhaiskasvatuksen asiakasmaksutiedote, 2016.) Maahanmuuttajaperheillä tämä voi tarkoittaa lasten päivähoidon laittamista kielenoppimisen tukemiseksi. Kun perhe on todennut tarvitsevansa hoitopaikkaa, tulee heidän seuraavaksi päättää hakevatko lapselleen hoitopaikkaa päiväkodista vai perhepäivähoidolta. Haastattelemistani vanhemmista kaikki olivat kuulleet hoitopaikan hakuprosessin alussa mahdollisuudesta hakea perhepäivähoidon, mutta kaikki päätyivät päiväkotihoidon. Yksi perheistä valitsi päiväkotihoidon käytännön syistä ja kaksi perheistä selkeästi kulttuurillisista syistä. Perheiden mukaan heidän kotimaassaan ei virallisesti perhepäivähoitoa ole tarjolla lapsen hoitomuotona ja se kuulosti heidän mielestään kovin vieraalta. Päivähoitopaikan hakuprosessi oli kaikkien perheiden mielestä selkeä ja päiväkotipaikan saaminen oli heidän mukaansa nopeaa ja sujuvaa. Yksi vanhemmista nosti esiin venäläisen ja suomalaisen hakuprosessin eron. ”Tiedän, että venäjällä ottaa aikansa saada päiväkotipaikkaa. Heti kun lapsi syntyy, sinun täytyy tehdä hakemus päivähoitopaikasta. Jono voi olla jopa kolme vuotta! (P2)” Suomessa kunnallista päivähoitopaikkaa haetaan päivähoitolomakkeella joka voidaan palauttaa päivähoidon ohjaajalle tai postitse varhaiskasvatuspalveluihin.

Päivähoitopaikkahakemus tulee jättää neljä kuukautta ennen toivottua alkamisajan-kohtaa. Mikäli päivähoidon tarve johtuu työllistymisestä, opinnoista tai koulutuksesta eikä tarpeen ajankohta ole ennakoitavissa, on päivähoitopaikkaa haettava niin pian kuin mahdollista, kuitenkin viimeistään kaksi viikkoa ennen päivähoidon tarpeen alkamista. (Kauhavan kaupunki.)

Aloittaessaan varhaiskasvatuspalvelujen piirissä, perheet voivat kysyä neuvoa maahanmuuttokoordinaattorilta. Maahanmuuttokoordinaattori opastaa heitä hoitopaikan hakemisessa ja päiväkodin arkeen tutustumisessa. Maahanmuuttokoordinaattori voi olla perheen mukana tutustumassa päiväkotiin, mikäli perhe tai päiväkodin henkilöstö näin toivovat. Usein näin tehdään jos vanhemmat eivät puhu suomen- tai englannin kieltä. Tutustumiskäynnillä maahanmuuttokoordinaattori selittää perheelle päivähoitoon liittyviä käytäntöjä. Maahanmuuttokoordinaattorin ja päiväkodin henkilöstön mukaan vanhempien kanssa on tarpeellista keskustella ainakin päivähoitoajoista, päiväkodissa tarvittavista vaatteista ja päivähoidon rytmistä.

Päiväkodin henkilöstön mukaan perheet vastaanotetaan päiväkodin aloittamisen vaiheessa pääsääntöisesti samalla tavalla kuin kantasuomalaisetkin perheet. Vanhemmille tarjotaan mahdollisuutta tulla tutustumaan päiväkotiin yhdessä lapsen kanssa ja tällä tutustumiskerralla perheelle esitellään päiväkotia ja kerrotaan päiväkodin arjesta. Suomessa perheet käyvät yleensä yhden kerran tutustumassa päiväkotiin ennen hoidon aloittamista. Yksi vanhemmista nosti haastattelussa esiin eron virolaisten ja suomalaisten päiväkotien käytännöissä päiväkotiin tutustumisen suhteen:

Esimerkiks meillä Virossa on kyllä, ku mä oon semmosessa vauvaryhmässä Facebookissa jossa kaikki voi laittaa omia kokemuksia. Niin siellä kyllä kaikis hoitopaikois on se, että ekat kaks viikkoa mennään näin et se lapsi on aamusta siihen päiväuniaikaan, eli klo 11 tai 12 asti siellä hoidossa ja äiti on mukana koko sen kahden viikon ajan. Ja sitten vasta on se, että se äiti jää pois ja silti ne tulee hakemaan lapsen ennen sitä päiväuniaikaa. Ja sitten vasta kunnolla hoitoon. Et aika pitkä prosessi. (P1)

Päiväkodin henkilöstö toteaa haastatteluissa kertovansa maahanmuuttajaperheille samoja asioita kuin kantasuomalaisillekin perheille, mutta maahanmuuttajien kanssa yhteisymmärrystä pyritään varmistamaan enemmän. ”Ensin me pelätään

kauheesti et puhuuko ne suomee ja jos ei puhu suomee niin seuraava kysymys on se et puhuuko ne englantia ja jos ei puhu englantia, niin sitte meillä on täällä ongelma (H2).” Päiväkodin henkilöstö toteaa pärjäävänsä pääasiassa hyvin englannin kielellä, mikäli vanhemmat ymmärtävät sitä. Mikäli vanhemmilla ja päiväkodin henkilöstöllä ei ole yhteistä kieltä, yrittävät he pärjätä kuvien, sanaston ja eleiden avulla.

7.1.1 Yhteinen kieli päiväkodin aloittamisen vaiheessa

Haastattelemistani perheistä kahdessa toinen tai molemmat vanhemmista osasivat hyvin tai tyydyttävästi suomen tai ruotsin kieltä kun heidän lapsensa aloitti päiväkodissa. Perheet joissa toinen vanhemmista puhui edes vähän suomea tai ruotsia, kokivat päivähoiton aloittamisen helpommaksi kuin perhe jonka vanhemmat eivät puhuneet suomea alkuvaiheessa ollenkaan.

Yksikään haastattelemiini perheisiin kuulunut lapsi ei osannut suomen kieltä heidän aloittaessaan päivähoitoa, sillä kaikissa haastattelemissani perheissä lapsille puhutaan kotona jotain muuta kuin suomen kieltä. Kaikki perheet kokivat yhteisen kielen puuttumisen vaikeaksi erityisesti lapsen kannalta. ”No, minusta oli varmasti vähän raskasta toi päiväkodin aloittaminen lapsille, kun se oli halukas leikkimään ja puhumaan, mutta ei ollut mahdollisuuksia kun kukaan ei ymmärtänyt (P3).” Lapsen turvallisuuden tunteen kokemiselle on tärkeää, että aikuiset ymmärtävät häntä ja hänen tarpeitaan. John Bowlbyn kiintymyssuhdeteorian mukaan yksi turvallisen kiintymyssuhteen edellytys on lapsen tarpeisiin vastaaminen. Kielimuurin vuoksi tämä on kuitenkin joskus haasteellista ja tästä syystä turvattomuuden tunnetta kokeva lapsi saattaa itkeä päiväkodissa hoitosuhteen alussa pitkäänkin. Toisaalta Bowlby on myös korostanut kiintymyssuhteen olevan myös kielen kehittymisen edellytys. (Kirveslahti ym. 2014, 161.) Päiväkodin henkilöstö oli kiinnittänyt huomiota joidenkin maahanmuuttajalasten sopeutuvan päiväkotiin vaikeammin juuri kielimuurin vuoksi.

Ei se vaan oikee onnistu jos toinen puhuu pelkkää viroa. Et sä niinku vaan ymmärrä sitä ja tuntuu että se lapsikin turhautuu niin pahasti siinä kun ei osaa kertoa mitä tarvis. (H2)

Kaikki haastateltavat perheet olivat selkeästi huomanneet asioiden helpottuneen kun lapsi oppi suomen kieltä. ”Se alku tietysti on monelle vaikeaa, mut melkein se

meni kyllä näin että ku hoitajat alkoi sanomaan että lapsi puhuu jo niinku aika hyvää suomea niin sitte huomasi että ne aamut oli paljon helpommat. Periaattees se kyllä helpotti kun tuli se kielitaito. (P1)”

Mä vaan selitän, että kun kotona puhutte sitä omaa kieltä esim. puolaa. Ja lapsi ymmärtää vaan puolaa. Sitten lapsi menee päiväkotiin ja siellä puhutaan vaan suomen kieltä jota lapsi ei ymmärrä eikä hoitajat ymmärrä lasta. Sitten lapsi itkee kun sitä ei ymmärretä. Ehkä lapsi itkee päivän, ehkä viikon tai kuukauden ennen kuin oppii vähän suomea. Vain itkemällä lapsi voi antaa sen viestin että mulla on epämukava olo kun ei osaa suomen kieltä. Sen takia mä annan vanhemmille tehtäviä, että kotona pitää puhua vähän yksinkertaisia suomalaisia sanoja esim. vessa, pissattaa, nälkä, märkää. Kyllä niiden vanhempienkin pitää oppia suomenkieltä vähän ja ne voi ihan hyvin kotona edes vähän puhua lapselle suomea. Sitten vanhemmat tajuaa että aivan, siitähän se johtuu jos lapsi itkee pitkän aikaa päivähoidon aloittamisen jälkeen. (Maahanmuuttokoordinaattori)

Maahanmuuttokoordinaattori kehottaa vanhempia opettamaan lapselle joitakin tavanomaisimpia sanoja jotta lapsen tarpeet voisivat tulla kuulluksi myös päiväkodissa ja hän voisi kokea olevansa turvassa. Näin päivähoiton aloittaminen on helpompaa sekä lapselle että vanhemmille.

7.1.2 Haastateltavien tietämys päiväkodista

Kaikki perheet kertoivat tietäneensä jotain suomalaisesta varhaiskasvatuksesta ennen kuin heidän lapsensa aloittivat päivähoiton. Perheet olivat kyselleet Suomessa asuivilta tutuiltaan ja ystäviltään millaista suomalaisessa päiväkodissa on. Pääasiassa he olivat hankkineet tietoa muun muassa ryhmäkoosta, päivähoitopäivien määrästä ja minkä ikäisenä lapsen voi viedä päivähoitoon. Kukaan ei kertonut etsineensä tietoa erikseen internetistä ennen päivähoiton aloittamista. Ystäviltä saadut tiedot ja hyvät kokemukset toivat vanhemmille enimmäkseen huojentuneemman ja luottavaisemman olon suomalaista varhaiskasvatusta kohtaan. Osa vanhemmista oli kuitenkin saanut tutuiltaan virheellistä tietoa, joka oli johtanut ikäviin väärinymmärryksiin. Myös tuttujen huonommat kokemukset saivat vanhemmat pelkäämään päivähoiton aloittamista. ”Jotkut vanhemmat kuulee näitä tarinoita ja sitten äidit varsinkin soittelee mulle itkeskellen kun ensimmäinen lapsi on menossa päiväkotiin että

niitä pelottaa ja saako avautua (Maahanmuuttokoordinaattori).” Maahanmuuttokoordinaattori nosti haastattelussaan esiin muun muassa vanhempien pelon hoitajien aidosta välittämisestä lasta kohtaan.

Jostain ihmeen syystä, kun suomalaisethan ovat kansana sellaisia pidettyjä, eikä mene heti halaamaan ja pussailemaan sitä uutta ulkopuolista lasta. Niin siinä maahanmuuttajavanhemmille jää sellainen mielikuva ettei työntekijä välitä hänen lapsestaan ja tulee väärinymmärryksiä. (Maahanmuuttokoordinaattori)

Maahanmuuttokoordinaattorin työhön kuuluu tietää päiväkodin käytännöistä ja korjata väärinkäsityksiä joita vanhemmille on saattanut tulla. ”Aloitetaan siitä että se on hoitopaikka ja kasvatus tapahtuu kotona. Mutta eivät todellakaan kaikki sitä ymmärrä että kasvatusvastuu on kuitenkin vanhemmilla. (Maahanmuuttokoordinaattori).” Mikäli maahanmuuttokoordinaattori kohtaa perheen heidän aloittaessaan päivähoitoa, kertoo hän perheille ensin perusasioita varhaiskasvatuksen tarkoituksesta, päiväkodin arjesta ja siellä tarvittavista vaatteista tai tarvikkeista.

Ja ehkä silleen että se on sitte ottanut jonkun asian ja se on kääntäny sen suoraan englanniksi. Et mä oon voinu sanoa suoraan suomeksi ja se on vaan kääntäny sen englanniksi. Ja se on varmaan ollu sellanen mulla ainaki et mun pitäis ettiä aina niitä sanoja ja kaivaa joku google-kääntäjä tuolta ja siinähän ny on jo yks ongelma edessä. Et siinä mieles ehkä eniten ollu apua. Ja sillä maahanmuuttokoordinaattorilla on ollu oikeesti joku käsitys siitä mitä se päivähoito on, niin se on pystyny sitte jos se vanhempi ei oo esim. ymmärtäny niin se on sitte voinu selittää. (H2)

Päiväkodin henkilöstön mukaan ne päiväkotiin tutustumisen keskustelut joissa maahanmuuttokoordinaattori on ollut maahanmuuttajaperheen mukana, ovat olleet lähes poikkeuksetta antoisampia. Tällöin maahanmuuttokoordinaattori on voinut joko kertoa asioista perheen omalla kielellä tai selittää jonkin asian tarkoitus niin, että perhe on varmasti ymmärtänyt sen oikein.

7.2 Maahanmuuttajaperheet päiväkodissa

Päiväkodin henkilöstö totesi, ettei maahanmuuttajavanhemmat eroa monessakaan asiassa kantasuomalaisista vanhemmista. Perheiden elämäntilanteet ovat yksilöllisiä, eikä niitä voi verrata keskenään kantasuomalaisten eikä maahanmuuttajien keskuudessa. Molempien päiväkotien hoitajat kuitenkin korostivat, että pääasiassa maahanmuuttajalapsen ja -perheen ei yleensä arjessa eroa mitenkään korostuneesti kantasuomalaisista. Tässä luvussa kerron kulttuurieroista joihin haastateltavat ovat kiinnittäneet huomiota sekä perheiden ja henkilöstön välisestä vuorovaikutuksesta. Lopuksi nostan asioita joista perheet kaipasivat lisää tietoa ja joita haastateltavat kaipasivat oppaaseen laitettavan.

7.2.1 Kulttuurierojen huomioiminen

Kulttuurierot saattavat aiheuttaa tilanteita, joissa vanhemmat ihmettelevät päiväkodin käytäntöjä ja kysyvät henkilöstöltä miksi näin tehdään. Toisinaan suomalaiseen kulttuuriin kuuluvat, meidän mielestämme itsestään selvät ja luonnolliset tavat hoitaa lapsia saattavat ulkopuolisen mielestä vaikuttaa vahingolliselta (Isosävi & Kuitinen 2013, 78.) Vanhemmat kuitenkin totesivat haastattelussa kielimuurin luovan suuremman kynnyksen uskaltaa kysyä hoitajilta. Maahanmuuttokoordinaattori kertookin ihmisten usein soittavan hänelle ja ihmettelevän jotain asiaa mieluummin häneltä kuin päiväkodin henkilöstöltä, sillä toisinaan vanhemmat uskovat erojen johtuvan kulttuurista jota he eivät vielä ole sisäistäneet. Kysyin maahanmuuttokoordinaattorilta välittääkö hän koskaan perheen huolia päiväkodin henkilöstölle ja hän vastasi: ”Perheet vastaavat aina kieltävästi koska he tuntevat, että ehkä kyse on siitä että he eivät vain ymmärrä sitä kulttuuria (Maahanmuuttokoordinaattori).” On helpompi kysyä ihmiseltä, joka on itsekin tullut Suomeen maahanmuuttajana ja kokenut samanlaisen kulttuurishokin.

Kulttuurierot voivat olla pieniä ja helposti puolin ja toisin ymmärrettäviä eroja tai isompia eroja jotka vaativat selitystä. Päiväkodin henkilöstön ja maahanmuuttokoordinaattorin mukaan kulttuurierot ovat usein sitä suurempia, mitä kauempaa maailmalta perhe on Suomeen muuttanut. Kuten jo aiemmin luvussa 3 kerroin ihmisten lisääntyneestä kulttuuritietoudesta jonka myötä henkilöstökin saattaa tunnistaa ja

ennakoida mahdollisia kulttuurieroja ennen kuin vanhemmat ehtivät ottaa asiaa puheeksikaan. Tällöin henkilöstöllä on mahdollisuus selittää käytäntöjä jo etukäteen ja huomioida perheen oma kulttuuri paremmin. Joskus kuitenkin tulee esiin tilanteita, joissa henkilöstöllä ei ole riittävästi tietoa tietyistä kulttuurieroista jotka saattavat olla kovinkin hätkähdyttäviä maahanmuuttajavanhemmille.

Sitten mitä erityisesti mä sanon heille usein heti alussa, ettei tulisi mitään shokkia varsinkin maahanmuuttajille, on se että lapset puetaan lattialla. Eli heitetään kaikki haalarit ja kaikki vaatteet lattialle ja sitten siitä lattialta sitten pukeudutaan. Se on meidän maahanmuuttajille, varsinkin Lähi-Idästä tulleille vaikeaa, koska kaikki tavarat mitä on lattialla, on joko roskia tai sitten menossa pesuun. Että siistiä ja ehjää tavaraa ei koskaan laiteta lattialle. Että jos se on lattialla, se tarkoittaa että pitää mennä pyykinpesukoneeseen. Mutta kun heitetään lattialle ihan alusvaatteet ja t-paidat ja talvisin pikkutyöille puetaan sukkahousuja lattialla. Se on kyllä tosi ihmeellinen sellainen ”mitä mitä” -juttu.. (Maahanmuuttokoordinaattori)

Sen lisäksi, että päiväkodin henkilöstön tulisi huomioida perheiden oma kulttuuri-tausta, tulisi heidän ottaa huomioon myös perheiden henkilökohtainen tausta. Maahanmuuttajat tulevat Suomeen erilaisilla statuksilla, mutta lähes kaikkia yhdistää uuteen kulttuuriin sopeutumisen kriisit, verkostojen puute ja muita muuttoon liittyviä vaikeitakin elämäntilanteita. Nämä kriisit ja haastavat perhetilanteet heijastuvat nopeasti lapsiin ja on ensisijaisen tärkeää, että myös maahanmuuttajilla on mahdollisuus saada tukea haastavissa tilanteissa. Suomessa tehdään toimivaa ennaltaehkäisevää lastensuojelutyötä, jonka kautta perheet voivat saada matalan kynnyksen tukea selvittääkseen hankalista tilanteista eteenpäin.

Vanhempien henkilökohtaiset kasvatustavat ja kokemukset vaikuttavat myös heidän lapsiinsa. Ja jos perheessä ei kaikki ole hyvin esim. monet maahanmuuttajaperheet joutuvat rakentamaan elämänsä nollostaa täällä Suomessa eikä se aina ole helppoa tai onnistu. Välillä menee hyvin ja välillä huonosti ja se kriisi heijastuu helposti niihin lapsiin. Ja se lapsi voi senkin takia kapinoida helposti siellä päivähoitossa ja koulussa. Myös erokriisit heijastuu helposti lapsiin. Se vaan herkemmin näkyy maahanmuuttajalapsissa kun eivät osaa tai uskalla kertoa että kotona on jokin asia huonosti. (Maahanmuuttokoordinaattori)

Maahanmuuttajia muuttaa Suomeen monesta eri maasta ja joissakin maissa esimerkiksi sairauksien hoito on hyvin erilaista kuin Suomessa. Päiväkodin henkilöstö

toivoi ohjeita maahanmuuttajaperheille esimerkiksi flunssan, oksennustaudin, kihomatojen ja täiden hoitamiseen. Henkilöstön mukaan perheille on joskus vaikea selittää ymmärrettävästi, ettei lasta saa tuoda kipeänä hoitoon. Myös täi- ja kihomato-tiedotteet päiväkodin henkilöstö koki vaikeammaksi selventää maahanmuuttajille, jotka eivät ymmärrä hyvin suomen kieltä.

Ehkä hankaluuksia on siinä ollut, että ku on ollu näitä kihomatoja tai täitä et miten sä selität ulkomaalaisille tälläsiä asioita.. Sitä ei oo ollenkaan helppo selittää! Ja sit toinen mikä on, et jos lapsi oksentaa tai sillä on vatta löysällä niin heti ensimmääsenä ne vie lapset lääkäriin. Vaikka se ny olis selkeesti joku vatsatauti. (H2)

Päiväkodin henkilöstö pohti haastattelujen aikana myös kurinpidollisia eroja lasten kasvatuksessa. Heidän kokemustensa mukaan, päiväkodissa olevat maahanmuuttajat ovat ns. löysempiä kurinpitäjiä kuin suomalaiset. Toisaalta he kuitenkin korostivat, ettei voi sanoa kaikkien maahanmuuttajien pitävän samanlaista kuria lapsilleen, vaan se on hyvin yksilöllistä.

Musta tuntuu että niillä on aika löysääkin kuria aika paljon. Ehkä pitävät tärkeempänä sellasia mitkä meille ei oo niin tärkeitä asioita. Justiin tällänen että meillä on tärkeitä että sä ruokailet nätisti ja on hyvät käytöstävät. Mutta ne saattaa olla sitä mieltä et ne on lapsia ja ne saa tehdä mitä vaan. Tai sit toisen kunnioittamisesta, lapset ei voi heittää hiekkaa toisensa päälle mut sit vanhemmat sanoo että ei mitään anna mennä vaan. (H2)

Maahanmuuttokoordinaattori muistutti joidenkin vanhempien olevan esimerkiksi entisen Neuvostoliiton alueelta kotoisin ja kasvanut tiukemman kurin alla, joka saattaa vaikuttaa myös näiden vanhempien tapaan kasvattaa omia lapsiaan. Tämä on yksilöllistä, eivätkä kaikki Neuvostoliitosta kotoisin olevan vanhemmat kasvata lapsiaan samalla tavalla.

7.2.2 Vuorovaikutus henkilöstön ja vanhempien välillä

Vanhemmat kertoivat päiväkodin henkilöstön olevan pääasiassa ystävällistä ja vanhemmilla oli paljon hyviä kokemuksia siitä, miten kiireettömästi ja avoimesti päiväkodin henkilöstö yrittää heidät kohdata. Vanhemmilla, joilla oli edellä mainitun kaltaisia kiireettömiä ja avoimia kokemuksia, koki että heidän on helppo kysyä mitä

tahansa päiväkodin henkilöstöltä. Yksi vanhemmista oli kokenut päiväkodin henkilöstön arkailevan hänelle puhumista ja jopa välttelevän hänen kanssaan keskustelua hänen heikomman kielitaidon vuoksi. Tästä syystä hän ei itsekään halunnut keskustella ongelmista päiväkodin henkilöstön kanssa.

Ne hoitajat oli heti kyllä öö miten sen nyt sanoisi, vähän oudot. Kun mun lapsen lisäksi siellä oli toinenkin (maahanmuuttajataustainen) lapsi ja ne hoitajat oli ihan paniikissa että puhuuko ne suomea ollenkaan ja mitenkä me nyt pärjätään? Ehkä semmonen vähä kun katto naamaa ja äänensävyä et ei jääny oikeen hyvä kuva. Kuulosti vähä oudolta.. (P1)

No ku ei viitti aina kaikesta napista. Mut toisaalta se vois olla niillekin helppoa jos ne ymmärtäis et mun lapsi on tottunut niinku tämmöseen. Et kyllä mä voisin iteki varmaan siitä niille sanoa. En oo vaan uskaltanu. (P1)

Hoitajat ovat aina valmiita auttamaan. Vaikka et puhuisi niin hyvää englantia, niin he yrittävät auttaa. En minäkään ensin puhunut ollenkaan suomen kieltä, mutta yritin kuitenkin. On niin tärkeää että vanhemmilla ja hoitajilla on hyvä yhteys toisiinsa. (P2)

Sain tietoa miten päivä meni, en vaan aikaisemmin aina ymmärtänyt. Yritimme kuitenkin puhua englanniksi. Se on todella kiva että päiväkodin työntekijät kuitenkin yrittävät löytää aikaa selittää ja kertoa miten ja mitä. Se on todella hyvä. Minusta hoitajat aina ovat löytäneet aikaa puhua kun mä oon kysellyt jotain. Sitten jos et ymmärrä niin voit kysyä lisää. Ehkä meillä ei oo ollut sellaista tilannetta etten olisi voinut kysyä jotain. (P3)

Päivähoidon henkilöstö kokee olevansa pääasiassa avoimin mielin kaikkien vanhempien kanssa keskustellessa. Haastattelemani henkilöstö pohtivat, että hoitajat joiden englannin kielen taito on heikompa, yrittävät keskustella Suomea osaamattomien vanhempien kanssa vähemmän.

7.3 Maahanmuuttajavanhempien tiedon tarve

Kerroin haastattelun yhteydessä kokoavani suomalaisen päiväkodin käytäntöjä sisältävän oppaan maahanmuuttajaperheille ja perheet saivat kertoa suoraan, mitä

itse olisivat oppaaseen kaivanneet silloin kun he aloittivat päivähoitoa. Kaikki vanhemmat kokivat, että oppaasta olisi ollut apua päivähoiton aloittamisessa ja myöhemminkin. Tässä kappaleessa kerron hieman tarkemmin mitä asioita vanhemmat oppaaseen olisivat kaivanneet.

7.3.1 Sanasto ja selityksiä

Kaikki vanhemmat olivat todella tyytyväisiä päiväkodin tapaan ilmoittaa joistakin asioista ja tapahtumista päiväkodissa jaettavan paperisen tiedotteen avulla. Vanhemmat kokivat, että niitä voi suomentaa kotona omalla ajallaan rauhallisessa ympäristössä kiireettömästi ja tarvittaessa myös tarkistaa kotona että on ymmärtänyt päiväkodin työntekijän ilmoituksen oikein. On myös helpompi käyttää sanastoa kotona, kun tietää miten jokin sana kirjoitetaan. Yksi haastattelemistani vanhemmista oli päivähoiton alkuvaiheessa pyytänyt aina päivän tapahtumia ja kuulumisia paperille kirjoitettuna, jotta voi kotona opetella suomen kieltä niiden avulla. ”Kun mun poika aloitti päiväkodissa, mä pyysin että lastentarhanopettaja kirjoittaa mulle paperille että miten meni. Ja se kirjoitti mulle paperit mutta en ymmärtänyt mitään. Sitten piti vaan kääntää. (P3)”

Haastattelemani vanhemmat kokivat, että kuvallinen pienimuotoinen sanasto voisi olla oppaaseen laitettavaksi käytännöllinen. Sanastoja on nykyään helposti saatavilla internetistä, mutta joidenkin vanhempien mielestä päiväkodissa nopeasti kuulujen sanojen kirjoitusasua on vaikea muistaa. Erityisesti vanhemmat kaipasivat sanastoa vaatesanoille, kuten kumppareille, kuravaatteille ja haalareille. Vanhemmat uskoivat, että oppaassa täytyisi myös selittää miksi päiväkodissa pitää olla aina mukana kumpparit ja kuravaatteet yms. Myös päiväkodin henkilöstö koki, että perheet joille maahanmuuttokoordinaattori oli selittänyt syyn miksi varavaatteita tai säänmukaisia ulkovaatteita pitäisi tuoda, noudattivat tätä paremmin kuin perheet joita vain pyydettiin tuomaan tiettyjä vaatteita ja osoitettiin vaateen kuvaa.

Me mietittiin että mikä meillä on suurin ongelma niinku näiden eri kieli- ja kulttuuritaustaisten kanssa, niin varavaatteet. (...) Ja sit jos meet pyytämään niitä kumppareita niin sit ne toiset kengät häviää ja on pelkät kumpparit mukana. Et ei oo niinku niitä vaatteita täällä juurikaan. Just puhuttiinkin niistä kuravaatteista, niin niitä ei oo eikä ne kaikki ees tiä mitä ne on. (H1)

Kaikki vanhemmat olivat olleet kiinnostuneita miten vanhana lapsen saa viedä päivähoitoon, minkä kokoisia ryhmiä päiväkodissa on, miten ryhmät on jaoteltu lapsen iän mukaan ja montako hoitajaa lapsiryhmässä on. Kaksi kolmesta haastattelemani perheistä kertoi heidän kotimaassaan olevan paljon suurempia ryhmiä kuin Suomessa. Erään haastateltavan mukaan hänen kotimaassaan päiväkotiryhmään saattoi kuulua 25–30 lasta, vaikka ryhmässä oli vain yksi hoitaja ja yksi lastentarhanopettaja.

7.3.2 Suomalaisen päivähoiton maksujärjestelmä

Kaikki haastattelemani perheet kokivat suomalaisen päivähoiton maksujärjestelmän hankalaksi. Heidän kotimaassaan päivähoitomaksu on sama kaikille ja perustuu käytettyihin hoitopäiviin. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuihin perustuvan lain (L 3.8.1992/734) § 7a perusteella päivähoidosta maksettava kuukausimaksu määräytyy prosenttipohjaisesti perheen koon ja tulojen mukaan. Vanhemmat eivät pitäneet ohjeistuksesta, jonka mukaan maksua peritään vaikka lapsi ei käyttäisi kaikkia varattuja päivähoitopäiviä. Vanhempien mukaan heidän kotimaassaan päivähoidosta maksetaan vain niiltä päiviltä, kun lapsi on hoidossa.

Lasku on vähän varmasti vähemmän ja sitten jos Suomessa lasku riippuu tulosta, vanhempien tulosta. Siellä ei riipu tulosta, kaikilla on sama. Tai ei sama mutta esim. nyt on syyskuu. Jos mun lapsi kävi syyskuussa vain viis päivää, siitä maksetaan siellä vaan viis päivää. (P3)

Kun taas muuallahan on niin, että yksityisissä päiväkodeissa taksa on sama kaikille. Ja niissä paikoissa selitetään mitä kaikkea siihen maksumuun kuuluu, että siihen sisältyy ruoka ja lelut ja ylipäätään hoito yms. Mutta kun täällä suomessa ei anneta tällaista selvää laskua mistä käy ilmi näitä juttuja niin se ihmetyttää. Esim. entisellä Neuvostoliiton alueella ei ole ollut sellaista että perheen tulot vaikuttaa päivähoitomaksuun. Sielläkin kaikki maksaa saman hinnan, aivan sama onko sulla rahaa tai onko sulla kolme lasta vai yksi lapsi. Heidän kotimaassaan ei tarvitse koskaan kertoa paljonko sulla on tuloja ja siksi se kuulostaa oudolta täällä Suomessa, vaikka eihän päiväkodit huutele että ”tuo saa näin ja näin paljon vuodessa palkkaa”. (Maahanmuuttokoordinaattori 2016)

Toisaalta maahanmuuttokoordinaattorin mukaan suomalainen päivähoidon maksujärjestelmä eroaa muiden maiden käytännöistä monella tavalla, mikä tietenkin aiheuttaa kysymyksiä maahanmuuttajavanhempien keskuudessa. Suomessa päivähoitomaksuun kuuluu muun muassa lelut, ruoka, hoito ja sähkö. Näitä ei kuitenkaan mainita päivähoitomaksujen yhteydessä, joka saattaa hämmentää vanhempia.

7.3.3 Lastensuojelu Suomessa

Suomessa lastensuojelu on lastensuojelulain määrittelemää toimintaa, jonka tehtävänä on tukea ja auttaa vanhempia huolehtimaan lapsistaan. Lastensuojelun tehtävänä on turvata lapsen hyvinvointi ja varmistaa, ettei lapsi itse tai kukaan hänen ympärillään vahingoita häntä. Viime vuosina julkisuudessa on useaan otteeseen keskusteltu siitä, miten suomalainen lastensuojelu näyttäytyy ulkomailla. Ulkomainen media kertoo suomalaisesta lastensuojelusta pääasiassa negatiiviseen sävyyn. Muun muassa venäläisen median mukaan suomessa huostaanotetaan lapsia hyvin kevein perustein. Myös maahanmuuttokoordinaattori on nähnyt ulkomaisen median vaikutuksen hänen asiakkaidensa puheissa.

Mutta siis meillähän maahanmuuttajat uskovat että noin vaan voidaan lapsi hakea pois ja sitä he pelkäävät todella kovasti. Maahanmuuttajaperheisiin vaikuttaa esim. venäjäpropaganda ja ukrainassa tiedän ja missä vielä, unkarissa oli annettu suomalaisesta päivähoidosta sellainen kuva että aamulla tehdään lastensuojeluilmoitus ja iltapäivällä ne vaan tulee ja ottaa sun lapsen sulta pois. That's it. Vaikka sehän on todella pitkä prosessi eikä mikään tollainen nopea juttu. Ja eihän Lähi-Idästä tulleilla ole mitään käsitystä koko lastensuojelusta. Eihän he tiedä yhtään että Suomessa voi joku tulla ja viedä sun lapsen. Heidän kotimaassaan lapsia varastetaan tai kidnapataan rahan saamiseksi. Ei heillä ole mitään käsitystä lastensuojelusta. (Maahanmuuttokoordinaattori 2016.)

Haastateltavista perheistä kaksi kolmesta koki lastensuojelun olevan todella vieras asia heille. He olivat lukeneet ikäviä asioita mediasta tai kotimaansa uutisista suomalaista lastensuojelua koskien ja kokivat jopa pelkoa sitä kohtaan. Yhdellä perheellä oli kokemusta suomalaisesta lastensuojelusta ja he kokivat sen olevan todella hyvä ja arvostettu asia suomalaisessa yhteiskunnassa.

7.3.4 Arjen käytännöt päiväkodissa

Vanhemmat toivoivat lisää tietoa päiväkodin arjesta ja erityisesti aikatauluista. Yksi vanhemmista oli ollut päiväkodissa harjoittelijana, joten hän tiesi mitä päiväkodin arjessa tapahtuu. Toinen vanhempi totesi olevansa lähes täysin tietämätön siitä, mitä päivän aikana tapahtuu. Hän kertoi poikansa nykyään kertovan hyvinkin kokonaisvaltaisesti mitä päivän aikana on tapahtunut, mutta lapsen ollessa pieni, tieto jäi vain sen varaan mitä päiväkodin työntekijä kertoi hakutilanteessa. Hakutilanteet ovat kuitenkin usein kiireisiä, eikä päiväkodin henkilöstö aina tiedä mitä vanhemmat tietävät päiväkodin perusasioista.

Kaikille haastattelemilleni vanhemmille oli luonnollista, että lapset syövät päiväkodissa puuroa aamupalaksi. He pitivät sitä hyvänä ja terveellisenä vaihtoehtona, vaikkei kaikkien haastattelijoiden perheessä syödä koskaan puuroa. Yleisesti vastaajien mielestä suomalaisissa päiväkodeissa ruokailu on korkealla tasolla ja terveellisyyteen panostetaan enemmän kuin heidän kotimaissaan. Yksi vanhemmista kaipasi itselleen päiväkodissa noudatettavaa ruokalistaa, mutta ei ollut koskaan uskaltanut kysyä siitä kopiota itselleen. Muut vanhemmat olivat kysyneet ruokalistaa päiväkodista ja saaneet sen.

Varmasti vain Suomessa katsotaan enemmän mitä lapset syövät ja on kiva että annetaan ruuan jälkeen ksylitoli. Se on niinku kiva juttu. Ja sitte porkkana tai kurkkua ruuan jälkeen ja se on ihanaa. Ehkä Suomessa enemmän katsotaan että lapset syövät terveellistä ruokaa. (P3)

Kaikki haastatteleman vanhemmat arvostivat päiväkodissa tapahtuvaa päivittäistä ulkoilua todella paljon. Vanhemmista oli hyvä, että lasten kanssa ollaan ulkona säästä riippumatta, vaikka heidän omassa kotimaassaan ei päiväkodeissa sateella ulkoillakaan. Päiväkodin henkilöstö kertoi joidenkin maahanmuuttajien pitävän ulkoilukäytäntöjä outona, eivätkä kaikki vanhemmat hyväksy joka säällä ulkoilua. Henkilöstön mukaan maahanmuuttajilla on harvemmin säänmukaisia ulkoiluvaatteita kuin kantasuomalaisilla. Henkilöstökin kuitenkin korosti, ettei tämä päde kaikkiin maahanmuuttajaperheisiin, vaan tämäkin on yksilöllistä.

No yks vaihe oli meillä sellainen että jos sataa kun mennään ulos, niin piti soittaa ja he haki sitten lapsen pois päiväkodista. Ne pelkäs sitä että se lapsi sairastuu. Mutta sitten taas tosiaan toisilla on ne säänmukaiset

vaatteet et niitä saa pyydellä ja pyydellä ja sitten ne tuo oikeesti jotkut sateenvarjot. Ne on käteviä päiväkodissa.. (H3)

Myös esimerkiksi jos pienet lapset käyvät ulkona joka päivä ja laitetaan sadevaatteet päälle. Kotimaassani ei yleensä, jos on niinku pienet lapset niin se on todella hankalaa riisua ja pukea. Sen takia he ovat sisällä ryhmässä koko päivän. Se on niin hankalaa kun lapsia on niin tosi paljon ja on vaan yks tai kaks työntekijää. (P3)

Kaikki haastattelemani vanhemmat kaipasivat päiväkotiin enemmän päiväkodin ja perheiden yhteisiä tilaisuuksia, joissa lapset voisivat esittää vanhemmilleen jotain. He mainitsivat kotimaissaan olevan paljon erilaisia esityksiä ja tapahtumia pitkin päiväkodin toimintavuotta. Esimerkkinä he mainitsivat äitienpäivän ja muiden juhlapyhien tapahtumia. Kaksi vanhemmista kuitenkin mainitsi olevansa erityisen iloisia, kun Suomessa päiväkodit nostavat suomalaista kulttuuria niin vahvasti esille juhlapyhien aikaan. Esimerkkeinä he mainitsivat joulun ja pääsiäisen juhlimisen lapsille sopivalla tavalla kuten trullittelemalla tai piilottamalla pääsiäismunia.

Ja se on tosi kiva että suomessa tehdään öö... Onko se joulupöytä tai jouluruoka. Se on varmasti suomalainen perinne. Koska (kotimaassa) meillä ei oo sellaista että kinkkua on pakko syödä jouluna. Se on kiva juttu Suomessa ja mun lapsetkin tietävät että Suomessa syödään aina kinkkua jouluna ja maksalaatikkoa. Ja sitten pääsiäisenä syövät mämmiä. Se on kiva kun on vahva kulttuuriperinne. (P3)

Päiväkodista tehdään säännöllisesti retkiä esimerkiksi kirkkoon, kirjastoon ja metsään. Vanhemmat pitävät retkiä tärkeinä kokemuksina lapsen elämässä ja ovat hyvin kiitollisia tästä tavasta. Vanhempien mukaan heidän kotimaissaan päiväkodeista ei lähdetä retkille, eikä esimerkiksi yhden vanhemman kokemuksen mukaan hänen kotimaassaan päiväkodeissa ole uskontokasvatusta samalla tavalla kuin Suomessa. Kaikki vanhemmat olivat iloisia siitä, että lapset viedään jouluna kirkkoon suomalaisen perinteen mukaan. Tämän vanhemmat kokivat myös koko perheen suomalaiseen yhteiskuntaan sopeutumiselle tärkeäksi. Maahanmuuttokoordinaattori totesi monien maahanmuuttajavanhempien arvostavan suomalaisessa varhaiskasvatuksessa myös sitä, että lapsille selitetään mitä ollaan tekemässä.

Siitä maahanmuuttajaperheet ovat erityisen iloisia kun täällä selitetään lapsille minne ollaan menossa ja mitä siellä tehdään, mitä teiltä odotetaan siellä. Esimerkiksi kun mennään virpomaan, niin kerrotaan mitä

ollaan tekemässä niin että lapset voivat innoissaan jo odottaa sitä. Lapset heti pienestä pitäen tietävät mitä tapahtuu, eikä vaan komenneta niin kuin silloin kuin minä olin lapsi entisessä Neuvostoliitossa. Siellä komennettiin niin kuin pieniä sotilaita ”pitää olla kiltisti ja istua hiljaa nyt!”. Se kasvatuksen paikka on hieno ero suomessa myös vanhempien mielestä. (Maahanmuuttokoordinaattori 2016.)

Ja meillä taas (kotimaassa) ei oo mitään koulussa tai päiväkodissa mitään uskontoon liittyviä juttuja ollenkaan. Esim. koulussakaan ei oo joulunaikaan mitään et mennään kirkkoon tai... Et ei oo ikinä koulun kans käyty missään tommoses. (P1)

Päiväkodin henkilöstön mukaan maahanmuuttajavanhempien on joskus vaikea ymmärtää juhlapyhien vaikutusta hoidon järjestämiseen. Suomessa yleisesti juhlapyhinä ja loma-aikoina lapsen saa tuoda hoitoon vain, mikäli molemmat vanhemmat ovat töissä eikä yhteistyökumppanina toimineen kaupungin päiväkodeissa ole yleensä kuin muutama lapsi hoidossa tällaisina päivinä. Päiväkodissa töissä ollessani olen havainnut, että monet kantasuomalaiset yrittävät järjestää lapsille juhlapyhinä ja loma-aikoina jonkun muun hoitajan ettei lapsia tarvitsisi tuoda hoitoon. Vaikka vanhemmat ovat töissä, toivovat vanhemmat että lapset saisivat viettää juhlapyyhiä ja lomaa jossain muualla kuin päiväkodissa. Maahanmuuttokoordinaattorin mukaan maahanmuuttajavanhempien on vaikeampi järjestää hoitajaa lapsille, kun esimerkiksi isovanhemmat ja muut sukulaiset saattavat asua kokonaan toisessa maassa, eikä verkosto Suomessa ole vielä tarpeeksi laaja. Päiväkodin henkilöstö on kiinnittänyt huomiota, että esimerkiksi samasta maasta tulleet perheet pitävät jonkin verran yhtä ja hoitavat toistensa lapsia tarvittaessa. Maahanmuuttokoordinaattori kertoi kuitenkin joutuvansa selittämään usein vanhemmille, ettei lasta voi viedä hoitoon mikäli vanhempi itse on vapaalla. Monet maahanmuuttajavanhemmat työskentelevät esimerkiksi maataloilla ja kettutarhoilla, joilla vapaapäiviä voi olla joskus vain yksi viikossa. Tällöin vanhemmat kaipaavat vapaapäiviä, eivätkä kaikki vanhemmat tahdo viettää vapaapäiväänsä lasten kanssa. Tämä on kuitenkin yksilöllistä, eivätkä kaikki maahanmuuttajavanhemmat tee näin.

Heille on todella vaikea selittää, että sinulla on omat vapaapäivät ja lapsella on myös samat vapaapäivät. Et vaikka mä selitänkin, että lapsen hoitopäivä lasketaan työpäiväksi niin kuin aikuiselle ja lapsenkin on saatava vapaapäiviä niin kuin aikuisenkin. Koska jotkut vanhemmathan ajattelee että minä, henkilökohtaisesti itse saan vapaapäivän eivätkä

he ajattele että se on lapsellekin raskasta käydä aina vaan siellä päivä-hoidossa. (Maahanmuuttokoordinaattori)

Sekä kantasuomalaisille, että maahanmuuttajille kerrotaan samat päiväkotiin liittyvät turvallisuusasiat. Päiväkodinhenkilöstön kokemusten mukaan maahanmuuttajavanhemmat oudoksuvat seuraavaksi mainitsemiani asioita enemmän kuin kantasuomalaiset. Päiväkodin työntekijät eivät saa luovuttaa hoidossa olevia lapsia kenellekään muulle, kuin lapsen vanhemmille tai vanhempien kanssa yhdessä sovituille ihmisille. Lasta ei myöskään saa luovuttaa alaikäisille, esimerkiksi lapsen vanhemmille sisaruksille.

Ehkä sit semmonen että ulkomaalaiset jättää vanhempien sisarusten kans niitä pieniä lapsia päinsä kotia. Ku vertaa suomalaisiin niin ero on iso. Et se on ehkä semmonen. Ja niillä tuntuu olevan sekin käsitys usein, että hoidosta voi hakea kuka vaan! Eikä sitä tarvii ilmoittaa niiden mielestä. Vaikka meki ollaan monesti sanottu ettei lasta voi hakea kuka vaan ja meidän pitää tietää kuka on tulossa hakemaan. Eikä alaikäinen voi tuoda hoitoon tai hakea hoidosta. Tai sit se on joku kummin kaiman serkun tuttavaperhe joka tulee hakemaan ja kerää koko katraan lapsia tuosta mukaansa. Ja silloin me sanotaan että me ei voida antaa näitä lapsia mukaan sulle jos vanhempi ei oo ilmoittanut. Kerrankin yks vanhempi soitti täältä tässä tilanteessa sille toiselle äidille että soittais meille ja antais luvan et toi toinen äiti ottaa senki lapset mukaan. (H2)

Henkilöstön puheessa kuului turhautuneisuus myös kantasuomalaisillakin päiväkodin henkilöstön mukaan yleisestikin koettuun tapaan tuoda hoitoaikoja myöhässä tai jättää ne kokonaan tuomatta. He toivoivat, että oppaassa selitettäisiin miksi hoitajat pitää tuoda ajoissa. Henkilöstöllä oli tunne, että moni luulee päiväkodin olevan aina auki, eivätkä kaikki vanhemmat tiedä lain määrittelevän lapsimäärää hoitajaa kohti.

Arki, rytmi ja rutiinit. Ehkä justiin se että mitä me odotetaan, että saadaan hoitoajat maanantaina klo 16 mennessä. Ja avata meidän suomalaista kulttuuria että meillä noudatetaan aikatauluja tosi tarkasti ja päiväkoti menee kiinni tiettyyn kellonaikaan ja ja.. Niinku me tehdään selväksi suomalaisillekin perheille että meidän pitää vahvistaa omatkin työajat sen mukaan miten lapsia on hoidossa. Sen takia me tarvitaan ajat silloin. (H3)

No ne tuo (hoitoajat) ihan kuinka tykkää. Ei tartte ilmottaa koska tuo tai koska hakee ja siis iltapäivällä voi tulla viesti että joo me ei sitte tultukaan tänään, vaikka tommoset pitäis ilmoittaa aamulla. Ja hoitoajat

saattaa olla mitä sattuu. Saattaa ilmottaa esim. että hoitoaika on kahdeksasta kolmeen ja sit se lapsi on täällä jo seiskalta. Jotkut kyllä kysyy et voiko tulla. (...) Ettei yhdelläkään taida olla silleen että ne tuo kasilta niinku on sovittu ja hakee aina kolmelta. Että suomalaiset kyllä heti soittaa jos on edes viis minuuttia myöhässä. (H1)

Eri kulttuuritaustaisille on mun mielestä haasteellisempaa se että niillä on hoitoajat. Ja niiden pitäis ilmottaa ne hoitoajat meille ajoissa. Se on joka ryhmässä sama ongelma. (H4)

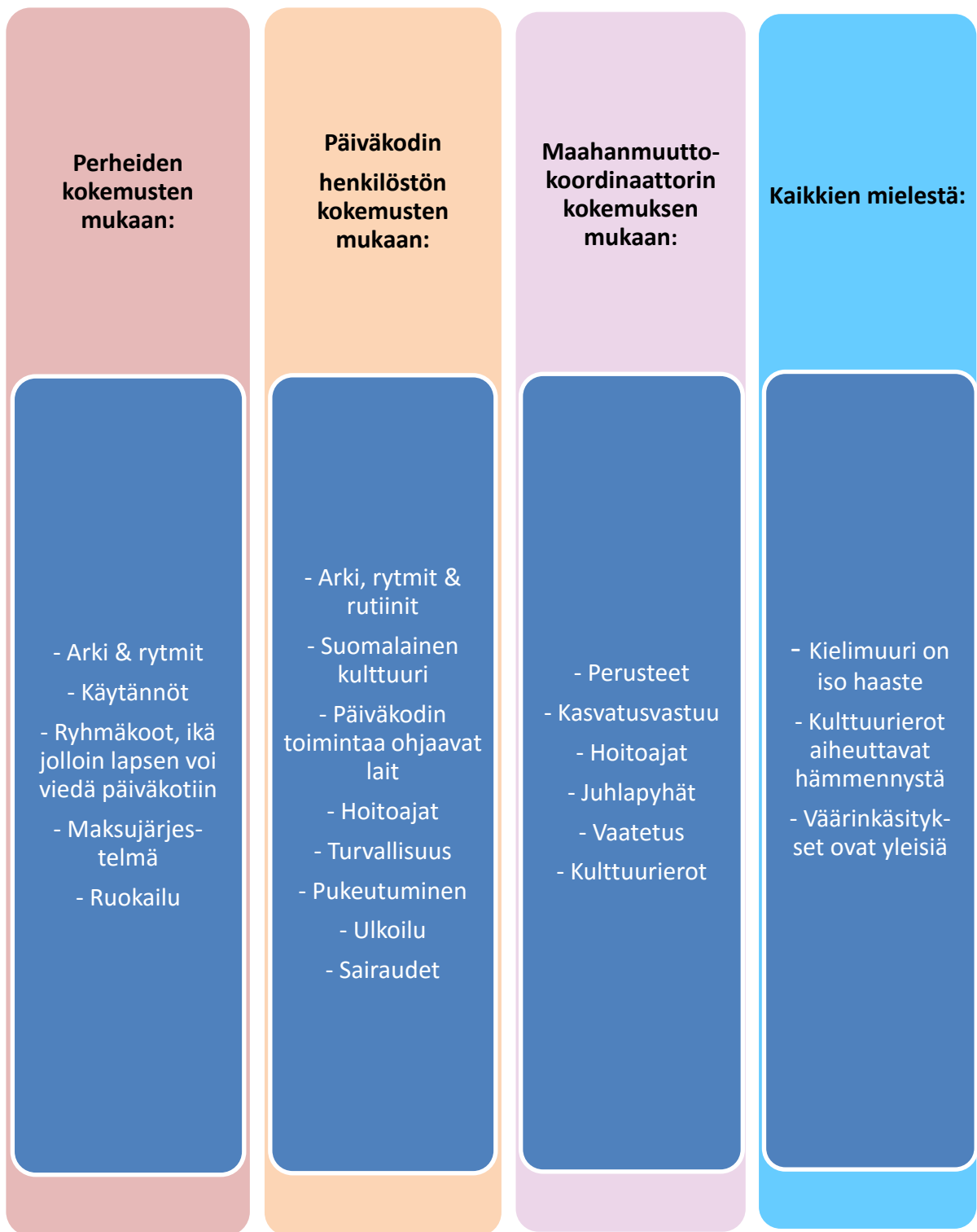
Kenelläkään haastattelemallani vanhemmalla, ei ollut mitään mainittavaa hoitoaikojen tuomisesta tai niiden noudattamisesta. Perheet kokivat sen olevan ok, että hoitoajat täytyy tuoda tiettyyn ajankohtaan mennessä. Vain yksi vanhemmista tiesi miksi hoitoajat täytyy tuoda niin täsmällisesti.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä luvussa esittelen tutkimustulosteni perusteella tekemiäni johtopäätöksiä. Lisäksi vastaan asettamaani tutkimuskysymyksen. Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää maahanmuuttajaperheiden kokemuksia suomalaisesta päiväkodista ja päiväkodin henkilöstön sekä maahanmuuttokoordinaattorin kokemuksia maahanmuuttajaperheistä varhaiskasvatuksen asiakkaana. Halusin myös selvittää, kokisivatko haastattelemani päiväkodin työntekijät sekä perheet oppaan hyödylliseksi apuvälineeksi henkilöstön ja perheiden tukemiseen.

Tutkimuskysymykseni oli: Millaisista päiväkodin käytänteistä maahanmuuttajaperheet tarvitsevat tietoa päiväkodin henkilöstön, maahanmuuttajaperheiden ja maahanmuuttokoordinaattorin näkökulmasta? Tutkimustuloksieni pääkohdat olen koonnut havainnollistavaan kuvioon (ks. kuvio 3). Kuvion kolme ensimmäistä saraketta havainnollistaa, mitä maahanmuuttajille olisi tarpeen kertoa päiväkodista ja viimeinen sarake havainnollistaa kaikkien vastaajien yhteisiä mielipiteitä maahanmuuttajien erityisyydestä päiväkodissa.

Kuvio 3. Tulosten pääkohdat.

8.1 Maahanmuuttajaperheiden kokemukset

Tutkimuksesta selvisi, että maahanmuuttajaperheillä oli varhaiskasvatuksen asiakkaaksi tullessaan melko vähän tietoa päiväkodin arjesta ja käytännöistä. Moni asia selvisi perheille ajan myötä joko suoraan päiväkodista tai maahanmuuttokoordinaattorilta kysymällä tai vahingossa arjen keskellä. Tietoa varhaiskasvatukseen liittyvistä asioista perheet olivat saaneet päiväkodin henkilöstön lisäksi myös tutuilta ja internetistä, joka aiheutti yllättävän paljon väärinkäsityksiä.

Suomalaista varhaiskasvatusta arvostetaan ja pidetään laadukkaana. Vanhempien mielestä varhaiskasvatuksesta tekee laadukasta muun muassa terveellinen ruoka, ulkoilu, pienet ryhmäkoot, uskonto ja kulttuurikasvatus sekä tarkoituksen mukaiset tilat joissa päiväkotitoimintaa järjestetään. Suomalainen päiväkotitoiminta erosi paljon heidän kokemuksistaan oman kotimaansa päiväkodista. Muun muassa ryhmäkoot koettiin Suomessa pienemmiksi ja hoitajia oli lapsimäärään suhteutettuna enemmän. Suomalainen käytäntö ulkoilla joka säällä oli haastattelemilleni vanhemmille jokseenkin outoa, mutta he pitivät sitä hyvänä asiana.

Moni vanhempi haluaisi enemmän perustietoa erityisesti päiväkodin käytännöistä. Vanhemmat kaipasivat enemmän tietoa käytännön asioista kuten arjen rytmeistä ja siitä, mitä päiväkodissa tapahtuu hoitopäivän aikana. Lisäksi heitä kiinnosti teoriassa muun muassa se, minkä ikäisenä lapsen voi viedä päiväkotiin ja minkälaisia ryhmiä päiväkodissa on. Suomalaisen varhaiskasvatuksen maksujärjestelmä erosi kaikkien vastanneiden perheiden kotimaan maksujärjestelmästä ja vanhemmat olivat hoidon aloittamisen vaiheessa kaivanneet lisää tietoa siitä. Myös lasten hoitopäivien määrä ja sen suhde päivähoitomaksuun oli joillekin vanhemmille epäselvää. Vanhemmat eivät tienneet lastensuojelun ja varhaiskasvatuksen yhteistyöstä ja heillä oli paljon väärinkäsityksistä johtuvia pelkoja lastensuojelun toiminnasta.

Maahanmuuttajaperheet olivat pääasiassa tyytyväisiä päiväkodin henkilöstön kanssa tehtävään yhteistyöhön. Vanhempien mukaan suurimpia haasteita yhteistyössä toi yhteisen kielen puuttuminen. Vanhemmat, jotka uskalsivat käyttää huo-

noakin suomen kielen taitoan ja rohkeasti kysyä tai kertoa asioita päiväkodin henkilöstöltä, kokivat vähemmän ongelmia yhteistyössä. Haastattelujen perusteella voin todeta, ettei kielimuuri välttämättä estänyt vanhempien ja henkilöstön välistä hyvää vuorovaikutusta. Kyse oli näiden haastattelujen perusteella enemmänkin siitä, minkälaisella asenteella vanhemmat kokivat heidät kohdattavan ja miten rohkeasti he käyttivät heikompaakin suomen kielen taitoan keskustellakseen päiväkodin henkilöstön kanssa. Kekkosen (2012, 42) mukaan Suomessa varhaiskasvatuksen henkilöstön ja lapsen vanhempien välistä yhteistyötä linjataan kasvatuskumppanuudeksi, jonka tarkoituksena on hyödyntää henkilöstön koulutuksessa saamaa osaamista ja vanhempien omaa asiantuntijuutta omasta lapsestaan. Kasvatuskumppanuus tarkoittaa sitä, että vanhemmat ja henkilöstö sitoutuvat toimimaan yhteistyössä lapsen parhaaksi. Vanhemmat pitivät tätä järkevänä yhteistyömuotona, eikä vanhempien vastauksista herännyt epäilystä etteikö tämä toimisi käytännössä heidän kohdallaan.

8.2 Päiväkodin henkilöstön kokemukset

Päiväkodin henkilöstön mukaan maahanmuuttajaperheiden kanssa yhteistyö on pääsääntöisesti yhtä sujuvaa kuin kantasuomalaistenkin perheiden kanssa. Haastavimmaksi he kokivat kielelliset vaikeudet kommunikoinnissa ja sen myötä yhteisymmärryksen varmistamisen he kokivat ensisijaisen tärkeäksi. Eleet, kuvat ja englannin kielen selkokielisempi käyttäminen toimi työkaluna tilanteissa, joissa yhteistä kieltä ei ollut. Vaikka kielimuuri koettiin suurimpana vaikeutena, ei haastattelemiani päiväkodin henkilöstö kokenut kasvatuskumppanuutta maahanmuuttajavanhempien kanssa erityisen vaikeaksi.

Päiväkodin henkilöstön mukaan vanhempia pitäisi opastaa päiväkodin arjesta, rytmeistä ja rutiineista. Suomessa on totuttu elämään täsmällisesti kellonaikoja noudattaen ja sen henkilöstö koki usein näkyväksi kulttuurieroksi maahanmuuttajaperheiden kanssa työskentelyssä. Henkilöstön mukaan maahanmuuttajaperheet eivät noudata annettuja hoitoaikoja yhtä täsmällisesti kuin kantasuomalaiset perheet. Varhaiskasvatusta ohjaa varhaiskasvatustilaki, joka määrittelee, montako lasta yh-

dellä hoitajalla saa olla kerrallaan. Henkilöstö koki, etteivät vanhemmat tiedä Suomen lain määrittelevän montako lasta yhdellä hoitajalla saa olla ja sen vuoksi hoitajien täsmällisyyden tärkeyttä oli vaikea ymmärtää. Laista henkilöstö toivoi kerrottavan turvallisuusasioista ainakin sen, kuka lapsen voi hakea päiväkodista.

Henkilöstö koki tarpeelliseksi selventää lasten käytännölliseen pukeutumiseen liittyviä ohjeita, jotka Suomen sääolosuhteiden vuoksi on joskus vaikea käsittää. Päiväkodin henkilöstö on havainnut vanhempien ihmettelevän suomalaisten päiväkotien käytäntöä ulkoilla joka säällä. Jotkut vanhemmat ovat pelänneet lasten sairastuvan sadesäällä ulkoilusta ja siksi kieltäneet heidän lapsensa kohdalla ulkoilun, mikäli sää on huono. Tästä keskustelemisen päiväkodin henkilöstö koki haastavaksi kielimuurin ja kulttuurierojen vuoksi. Henkilöstö toivoi selkeää kirjallista ohjeistusta sairauksien ja tartuntojen hoitamiseen. Erityisen haastavaksi he kokivat muun muassa täiden tai kihomatojen hoitamisen selittämisen kielimuurin vuoksi.

8.3 Maahanmuuttokoordinaattorin kokemukset

Maahanmuuttokoordinaattorilla oli eniten kokemusta maahanmuuttajista varhaiskasvatuksen asiakkaina ja hän on työssään huomannut monia kulttuurieroja, joita maahanmuuttajaperheet ihmettelevät varhaiskasvatuksen asiakkaina. Haastattelemani perheet ja yhteistyökumppanina toimineen kaupungin päiväkotien asiakkaat olivat pääasiassa kotoisin Suomen lähimaista, mutta maahanmuuttokoordinaattorin asiakkaana on ollut perheitä ympäri maailmaa ja siksi jotkut erot nousevat vain maahanmuuttokoordinaattorin vastauksissa.

Hänen mukaansa useimpien perheiden kanssa on tärkeää aloittaa perusteista, kuten siitä että päiväkotia on hoitopaikka ja kasvatus pääasiassa vanhempien vastuulla. Koordinaattorin mukaan jotkut maahanmuuttajavanhemmat kysyvät häneltä miksei päiväkotia ota enemmän vastuuta heidän lastensa kasvattamisesta. Tämä ei korostunut mitenkään päiväkodin henkilöstön tai haastattelemani vanhempien vastauksissa.

Vanhempia tulisi opastaa kulttuurieroista heidän oman kulttuurinsa ja suomalaisen kulttuurin välillä. Maahanmuuttokoordinaattorin mukaan maahanmuuttajaperheiden

mielestä osa suomalaisille tavallisista tavoista on erittäin ihmetyttäviä. Esimerkiksi lasten pukeminen lattialla on monille maahanmuuttajille iso yllätys. Koordinaattorin mukaan varsinkin Lähi-Idästä tulleet vanhempien mielestä lasten ei sovi istua lattialla pukemassa, sillä lattialla olevat tavarat ovat joko menossa pesuun tai roskikseen. Erityisesti tyttölapsia ei haluta istutettavan lattialla vähissä vaatteissa, sillä naiset pelkäävät sen vaikutuksia lapsen terveyteen.

Suomalainen tapa ulkoilla säästä riippumatta herättää vanhemmilla kysymyksiä, joita he esittävät myös maahanmuuttokoordinaattorille. Maahanmuuttokoordinaattorin mukaan erityisesti lämpimimmistä maista tulleille lapsille kerrospukeutuminen saattaa olla epämiellyttävää aluksi, kun lapset eivät ole tottuneet siihen.

Vanhempien koettiin kysyvän heitä askarruttavia kysymyksiä helpommin maahanmuuttokoordinaattorilta, kuin päiväkodin henkilöstöltä. Maahanmuuttokoordinaattorin mukaan osa vanhemmista olettaa kysymysten olevan tyhmiä ja liittyvän vain siihen etteivät he ymmärrä suomalaista kulttuuria. Tämän vuoksi on helpompaa kysyä ihmiseltä, joka on itsekin kokenut kulttuurishokin tullessaan Suomeen maahanmuuttajana. Maahanmuuttokoordinaattori toivoisi perheiden rohkeammin kysyvän päiväkodin henkilöstöltä heitä askarruttavia kysymyksiä.

9 OPPAAN KOKOAMINEN

Tässä luvussa kerron hieman tarkemmin oppaan kehittamisestä. Kirjoitan yhteistyökumppanini odotuksista sekä perustelen valintojani siitä, mitä oppaaseen lopulta päätyi (ks. Liite 2). Tavoitteena oli kirjoittaa opas nimenomaan maahanmuuttajaperheille, mutta kehittämäni opasta on mahdollista hyödyntää myös kantasuomalaisien perheiden kanssa, sillä maahanmuuttajaperheitä koskevat samat ohjeet kuin kantasuomalaisiakin perheitä.

Tavoitteenani oli opinnäytetyön tuotoksena kehittää maahanmuuttajaperheille opas päiväkodin käytännöistä. Kaikki haastattelemani ihmiset kokivat oppaan olevan hyödyllinen keino parantaa maahanmuuttajaperheiden tietämystä päiväkodista. Oppaan koettiin myös helpottavan uusien perheiden hoidon aloittamista. Erityisen hyödyllisenä vanhemmat kokivat mahdollisesti omalla kielellään saatavan version kehittämästäni oppaasta.

Haastattelujen tavoitteena oli selvittää mitä oppaan tulisi sisältää ja mielestäni sain hyvin aineistoa oppaan tekemiseen. Osan oppaaseen toivotuista aiheista haastateltavat kertoivat suoraan haastattelun yhteydessä ja osan lopulliseen oppaaseen valitsemistani asioista poimin muista vastauksista.

Oppaan tilaajalta sain ohjeeksi koota tiiviin ja helppolukuisen oppaan. Oppaan tulisi sisältää tärkeimpiä asioita päivähoidon arjesta ja käytännöistä. Oppaaseen toivottiin liitettävän kuvia ja sopivassa suhteessa tekstiä, jotta kaikki vanhemmat jaksaisivat lukea koko oppaan. Oppaan tilaaja aikoo käännettää kehittämäni oppaan muutamalle yleisimmälle heidän kaupungissaan käytetylle kielelle.

Aloitin oppaan tekemisen kokoamalla tutkimukseni tuloksista erilaisia aiheita, joita oppaaseen kaivattiin. Kun oppaan asialista oli valmis, hahmottelin sivumäärää word-pohjalle. Kun olin mielestäni saanut asiat loogiseen järjestykseen, aloin kirjoittamaan sekä etsimään kuvia aiheisiin liittyen. Oppaassani käytetyt kuvat olen etsinyt internetin ilmaisista kuvapankeista. Jotkut kuvat piirsin itse jos en löytänyt mielestäni sopivaa kuvaa internetistä. Pyrin pitämään kuvat selkeinä ja yksinkertaisina,

jotta ne toimisivat myös pienikokoisina. Koin, että kuvat olivat erittäin tärkeässä roolissa oppaan toimimisen kannalta, sillä ne havainnollistavat ja auttavat ymmärtämään mistä on kyse, vaikkei lukija osaisikaan hyvin suomen kieltä.

Alkuun kirjoitin päiväkodin perusasioita joita vanhemmat olisivat halunneet tietää ennen päivähoiton aloittamista. Tähän kuului muun muassa: miten vanhana lapsen voi viedä päiväkotiin, minkälaisia ryhmiä päiväkodissa on ja ketä siellä on töissä. Koin tärkeäksi kirjoittaa päiväkodin aloittamisen jännityksestä, päiväkotiin tutustumisesta sekä vanhempien ja henkilöstön yhteistyöstä. Yhteistyöstä kirjoitin toisenkin kerran korostaakseni sen tärkeyttä ja kertoakseni erilaisista yhteistyön muodoista.

Hoitoaikojen ajoissa tuominen sekä niiden noudattaminen oli kaikkien päiväkodin työntekijöiden mielestä haastavaa erityisesti maahanmuuttajaperheiden kohdalla. Kirjoitin hoitoajoista selkeästi ja ytimekkäästi, kuitenkin myös perustellen miksi hoitoaikojen tuominen ja noudattaminen on niin tärkeää. Tärkeyttä korostamaan lisäsin kuvan herätyskellosta.

Lapsen tunne turvallisuudesta sekä siitä, että häntä ymmärretään ja hänen tarpeisiinsa vastataan kulkevat käsi kädessä. Maahanmuuttokoordinaattori ja haastattelemani vanhemmat toivoivat yksinkertaista perustarpeiden sanastoa helpottamaan lasten päivähoiton aloittamista. Näin lapsi voi ymmärrettävästi kertoa perustarpeistaan ja hoitajat voivat auttaa häntä. Päiväkodin henkilöstö nosti haastatteluissa erityisen huolensa siitä, etteivät kaikki muualta Suomeen muuttaneet tiedä eri vuodenaikojen mukaan käytännöllisestä pukeutumisesta riittävästi. Kokosin kuvallisen sanaston myös vaatteista ja kuvalliset ohjeet pukeutumisesta eri vuodenaikoina. Jotta päiväkodin aloittaminen olisi helpompaa, kokosin myös listan erilaisista tarvikkeista joita lapsella on hyvä olla mukanaan päiväkodissa päivittäin.

Haastattelemilleni vanhemmille päiväkodin päivärytmi oli melko vierasta ja sitä selkeyttääkseni liitin oppaaseen päiväkotien yleisimmän päivärytmin. Lisäksi kirjoitin juhlapyhistä, ruokailusta ja retkeilystä yleisiä asioita.

Päiväkodin henkilökunnan mukaan maahanmuuttajaperheitä opastetaan usein sairauksien hoidossa ja siinä, milloin lapsen olisi parempi jäädä kotiin sairastamaan. Henkilöstö koki erityisesti täiden ja kihomatojen hoito-ohjeiden selittämisen hanka-

lana, sillä siihen liittyi usein väärinymmärryksiä jotka saattoivat jopa loukata asiakkaana olevaa vanhempaa, mikäli hän ymmärtää väärin. Näistä kirjoittaminen lyhyesti ja ytimekkäästi oli vaikeaa, mutta uskon saaneeni aikaan riittävän selventävän tekstin sairauksien hoidosta.

Asia mikä puhutti maahanmuuttajavanhempia eniten, oli päivähoitomaksu. Maahanmuuttokoordinaattorin mukaan vanhemmille on usein epäselvää mitä suomalaiseen päivähoitomaksuun kuuluu ja paljonko se on. Oppaassani kirjoitin minkä mukaan päivähoitomaksu määräytyy sekä mitä siihen kuuluu. Lopullisessa yhteistyökumppanillani käyttöön tulevasta oppaasta löytyy myös linkit kaupungin kotisivuille, josta vanhemmat voivat itse tarkistaa päivähoitomaksun ja siihen liittyviä asioita.

Kerron oppaassani turvallisuusasioita, jotta vanhemmat voivat varmistaa oman osuutensa lapsen turvallisuudesta päivähoidossa noudattamalla päiväkotien turvallisuusohjeita. Koska lastensuojelu oli haastattelemilleni vanhemmille niin pelkoa aiheuttava asia, koin että siitä olisi hyvä mainita myös oppaassa. Näin vanhemmat voivat lukea lastensuojelusta perusasioita jo oppaaseen tutustuessaan, eivätkä järkyty niin pahasti kuullessaan asiasta ensimmäistä kertaa päiväkodin henkilöstöltä.

Viimeiselle sivulle kokosin hyödyllisiä linkkejä varhaiskasvatuksesta Finlex-sivustolta sekä yhteistyökaupungin kotisivuilta. Kirjoitin oppaan pitkälti omien tietojeni mukaan, jota olen saanut työskennellessäni yhteistyökumppanina toimineen kaupungin varhaiskasvatuksessa. Ennen opinnäytetyöni valmistumista, esittelin oppaan yhteistyökumppaneilleni. Halusin heidän mielipiteitään kunnioittaen kehittää oppaasta mahdollisimman tarkoituksenmukaisen ja hyödyllisen. Samalla varmistin, että kaikki päiväkotiin liittyvät tiedot pitävät paikkaansa yhteistyökumppanina toimineessa kaupungissa.

10 POHDINTA

Opinnäytetyön tekeminen on ollut mielenkiintoista ja antoisaa. Sosionomin (AMK) mahdollisuudet työskennellä erilaisilla sosiaali-alan kentillä ovat niin laajat, että halusin yhdistää kaksi itseäni kiinnostavaa aihetta: maahanmuuttajien kanssa työskentelyn sekä varhaiskasvatuksen.

Haasteellisinta oli saada maahanmuuttajaperheitä osallistumaan tutkimukseeni. Olin halunnut haastatella myös Lähi-Idästä tullutta perhettä saadakseni monipuolisempia näkemyksiä kulttuurien eroista. Tutkimukseen kysymäni Lähi-Idästä saapunut perhe oli kiinnostunut osallistumaan tutkimukseeni, mutta ajallisten haasteiden vuoksi haastattelua ei pystytty toteuttamaan kasvotusten. Perhe halusi kuitenkin olla avuksi ja vastasi kysymyksiini kirjallisesti. Valitettavasti vastaukset olivat kuitenkin lopulta niin niukkoja eivätkä vastanneet tarkoitustani, joten jouduin jättämään vastaukset tutkimukseni ulkopuolelle. Lopulta jouduin ajanpuutteen vuoksi luopumaan tavoitteestani haastatella myös Lähi-Idästä Suomeen muuttanutta perhettä. En kokenut tätä ratkaisua ongelmaksi työn lopputuloksen kannalta, sillä maahanmuutto-koordinaattorilla oli niin pitkä ja laaja kokemus erilaisten perheiden kokemuksista.

Yllätyin miten hyvin haastattelut maahanmuuttajaperheiden kanssa lopulta sujuivat. Kuten Anna Rastaskin (2005) on todennut, haastattelu voi olla onnistunut vain, jos haastattelija ja haastateltava ymmärtävät toisiaan. Olin varautunut kielellisiin haasteisiin ja etukäteen kerrannut aihepiirini sanastoa englanniksi, mikäli joku vastaajistani ei ymmärtäisi kysymystäni. Haastavissa tilanteissa käytimme vastaajien kanssa sanastoa, kuvia tai eleitä. Tulevana sosionomina on tärkeää ymmärtää asiakkaiden historian ja taustan vaikutuksia perheiden elämään. Vaikka pyrin olemaan ennakkoluuloton ja haastattelemaan perheitä ilman ennakko-oletuksia, oli se kuitenkin yllättävän haasteellista kun olin jo haastatellut maahanmuuttokoordinaattoria, joka oli kertonut kulttuurieroista. Oletin huomaamattani perheiden samaistuvan toistensa vastauksiin. Jouduinkin niin sanotusti kantapäähän kautta toteamaan perheiden olevan yksilöjä ja erilaisia vaikka heidän taustoissaan yhtäläisyyksiä olikin. Erottavia tekijöitä voivat olla muun muassa lähtömaa, maahantulossyy, äidinkieli, uskonto, koulutus- ja ammatillinen tausta, perheen ikärakenne, perhemuoto ja perheen elä-

mänkaaren vaihe. Näiden perheiden joukossa voi olla erikokoisia perheitä, yksinhuoltajaperheitä, uusperheitä sekä niin sanottuja kahden kulttuurin liittoja. (Ali-tolppa-Niitamo & Söderling 2005, 9). Toisaalta huomasi myös, etteivät maahanmuuttajavanhemmat eroa kantasuomalaisista vanhemmista välttämättä millään tavalla.

Tulevana sosionomina (AMK) uskon erilaisten perheiden ja kulttuurien tuntemisesta olevan paljon hyötyä. Tutkimuksen aikana pohdin paljon myös omaa tapaa kohdata asiakkaita työelämässä. Asiakkaan kannalta tärkeintä olisi kohdata heidät avoimesti, kiireettömästi ja ennakkoluulottomasti. Näin asiakkaalle välittyy tunne siitä, että häntä arvostetaan ja hänen on helpompi tuoda asioitaan esille.

Olen tyytyväinen valintaani haastatella kahden eri päiväkodin työntekijöitä, sillä kokemukset eri päiväkotien välillä vaihtelivat suuresti. Tällä oli suuri merkitys tutkimukseni tulosten kannalta. Uskon erojen johtuvan työntekijöiden kokemuksista sekä perheiden erilaisista taustoista. Toisen päiväkodin työntekijät pohtivatkin useimpien heidän päiväkodin asiakkaana olevien perheiden sopeutuvan hyvin päiväkodin käytäntöihin siitä syystä, että heidän asiakkaana olevat maahanmuuttajataustaisten lasten vanhemmat ovat enimmäkseen korkeasti koulutettuja ja motivoituneita Suomen kulttuuriin sopeutumiseen sekä kielen oppimiseen.

Vastausten analysoiminen oli yllättäen työn vaikein vaihe ensikertalaiselle opinnäytetyön tekijälle. Olin oletanut haastattelujen ja erityisesti englannin kielisen haastattelun litteroimisen olevan työläin vaihe tutkimuksen tekemisessä. Uskon kuitenkin onnistuneeni vastausten analysoinnissa ja saaneeni tutkimuksen kannalta olennaisimmat asiat nostettua tutkimustuloksiini.

Tulevaisuudessa tutkimusta voisi olla mielenkiintoista tehdä havainnoiden maahanmuuttajavanhempia, jotka ovat seuraamassa päiväkodin arkea. Vanhemmat voisivat löytää paljon enemmänkin heille oudohkoja käytäntöjä joista eivät ole tietoisia.

LÄHTEET

- Alasuutari, P. 1994. Laadullinen tutkimus. 2. uudistettu painos. Tampere: Vastapaino.
- Alasuutari, P. 2011. Laadullinen tutkimus 2.0. Tampere: Vastapaino.
- Alila, K., Eskelinen, M., Estola, E., Kahiluoto, T., Kinon, J., Pekuri, H-M., Polvinen, M., Laaksonen, R. & Lamberg, K. 2014. Varhaiskasvatuksen historia, nykytila ja kehittämisen suuntalinjat. Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2014:12. [Verkkojulkaisu.] [Viitattu 19.9.2016] Saatavana: <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2014/liitteet/tr12.pdf?lang=fi>
- Alitolppa-Niitamo, A. 1993. Kun kulttuurit kohtaavat: matkaopas maahanmuuttajan kohtaamiseen ja kulttuurien väliseen vuorovaikutukseen. Helsinki: Suomen mielenterveysseura.
- Alitolppa-Niitamo, A., Söderling, I & Fågel, S. 2005. Olemme muuttaneet. Näkökulmia maahanmuuttoon, perheiden kotoutumiseen ja ammatillisen työn käytäntöihin. [Verkkojulkaisu]. Väestöliitto. [Viitattu 19.9.2016]. Saatavana: <http://vaestoliitto-fi-bin.directo.fi/@Bin/a45d814722fe7e126e6add107e2c8407/1478534445/application/pdf/490819/Olemmemuuttaneet.pdf>
- Alitolppa-Niitamo, A. & Säävälä, M. 2013. Johdattelua kirjan teemoihin. Teoksessa: Alitolppa-Niitamo, A., Fågel, S. & säävälä, M. (toim.) Olemme muuttaneet – ja kotoudumme: Maahan muuttaneen kohtaaminen ammatillisessa työssä. [Verkkojulkaisu.] Helsinki: Väestöliitto Oy, 6-7, 9. [Viitattu 19.9.2016] Saatavana: <http://vaestoliitto-fi-bin.directo.fi/@Bin/8a6a1df4ff7e2ab9abe9bc0d997b76e4/1477339634/application/pdf/4715338/Olemme%20muuttaneet%20-%20ja%20kotoudumme%20-%2020608%20-%20283%29.pdf>
- Berg, K. 2012. Insha Allah – sosiaalityötä pakolaisasiakkaiden kanssa. Teoksessa: Strömberg-Jakka, M. & Karttunen, T. (toim.) Sosiaalityön haasteet. Tukea ammattilaisten arkeen. Jyväskylä: PS-kustannus, 14-33.
- Bradley, R. 2011. Immigration and Acculturation, Child Care and Schooling. [Verkkojulkaisu]. Arizona State University, USA. [Viitattu 7.11.2016]. Saatavana: <http://www.child-encyclopedia.com/sites/default/files/textes-experts/en/664/immigration-and-acculturation-child-care-and-schooling.pdf>
- Eerola-Pennanen, P. 2014. Monikulttuurisuus varhaiskasvatuksessa. Teoksessa: Hujala, E & Turja, L. Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus, 233–234.

- Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Osuuskunta Vastapaino.
- Frisk, O. & Tulkki, H. 2005. Kulttuuriavain. Keuruu: Kustannusosakeyhtiö Otava, 6.
- Hafiz, F. 2016. Maahanmuuttokoordinaattori. Kauhavan kaupunki. Haastattelu 21.6.2016.
- HE 66/1998 Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta.
- Heino, E & Kärmeniemi, N 2013. Cultural interpretation as an empowering method in social work with immigrant families. Teoksessa: Empowering Social work: Research and Practice. Toim. Törrönen, M., Borodkina, O., Samoylova, V. & Heino. [Verkojulkaisu]. Kotka: Helsingin yliopiston koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenia, Kotkan yksikkö, 89. [Viitattu 19.9.2016]. Saatavana: <http://hdl.handle.net/10138/41105>
- Helminen, M-L. & Pietiläinen, M. 2014. Maahanmuutto moninaistaa lasten perheitä. Hyvinvointikatsaus 1/14. [Verkojulkaisu]. Helsinki: Tilastokeskus. [Viitattu 13.9.2016]. Saatavana: http://www.stat.fi/artikkelit/2014/art_2014-02-26_002.html?s=0
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2008. Tutkimushaastattelu – Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.
- Hujala, E. 2002. Uudistuva esiopetus. Jyväskylä: Varhaiskasvatus 90 Oy.
- Ihalainen, J. & Kettunen, T. 2013. Turvaverkko vai trampoliini: Sosiaaliturvan mahdollisuudet. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Isosävi, S. & Kuittinen, S. 2013. Vanhemmuus ja pienten lasten hoiva eri kulttuureissa. Teoksessa: Alitolppa-Niitamo, A., Fågel, S. & säävälä, M. (toim.) Olemme muuttaneet – ja kotoudumme: Maahan muuttaneen kohtaaminen ammatillisessa työssä. [Verkojulkaisu]. Helsinki: Väestöliitto Oy, 78. [Viitattu 14.9.2016]. Saatavana: <http://vaestoliitto-fi-bin.directo.fi/@Bin/8a6a1df4ff7e2ab9abe9bc0d997b76e4/1477339634/application/pdf/4715338/Olemme%20muuttaneet%20-%20ja%20kotoudumme-final%202608%20%283%29.pdf>
- Järvinen, M., Laine, A. & Hellman-Suominen, K. 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. Helsinki: Kirjapaja.
- Kalliala, M. 2003. Korvaamaton leikki. Teoksessa Sinkkonen, J. Pesästä lentoon. Kirja lapsen kehityksestä kasvattajalle. 2. painos. Helsinki: WSOY, 185–188.

- Kauhavan kaupunki. Päivähoitoon hakeminen. [Verkkosivu]. [Viitattu 19.10.2016]. Saatavana: http://www.kauhava.fi/palvelut/perhe- ja sosiaalipalvelut/paiva-hoito/paivahoitoon_hakeminen
- Kekkonen, M. 2012. Kasvatuskumppanuus puheena. [Verkkojulkaisu]. Helsinki: THL. [Viitattu 25.10.2016]. Saatavana: <http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/80013/7ca705d5-e5be-415f-b70b-4b862c8e707f.pdf?sequence=1>
- Kivijärvi, T. 2011. Maahanmuuttajataustaisen lapsen tukeminen. Teoksessa: Hujala, E & Turja, L. Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus, 249.
- Kirveslahti, K., Sivén, T., Vahala, M. & Vihunen, R. 2014. Kasvun aika. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Koivunen, P-L. 2009. Hyvä päivähoito: työkaluja sujuvaan arkeen. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Koppinen, M-L. & Pollari, J. 2011. Maahanmuuttajan kohtaaminen ja opettaminen. Jyväskylä: PS-kustannus.
- L 19.1.1973/36. Varhaiskasvatuslaki.
- L 29.4.2005/272. Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista.
- L 3.8.1992/734. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista.
- L 30.12.2010/1386. Laki kotoutumisen edistämisestä.
- Larja, L. & Sutela, H. 2015. Yli puolet Suomen ulkomaalaistaustaisista muuttanut maahan perhesyistä. Ulkomaista syntyperää olevien työ ja hyvinvointi tutkimus 2014. [Verkkojulkaisu]. Helsinki: Tilastokeskus [Viitattu: 15.10.2016]. Saatavana: www.stat.fi/tup/maahanmuutto/art_2015-10-15_001.html
- Maahanmuuttajat. 2015. [Verkkojulkaisu]. Helsinki: Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. [Viitattu 13.9.2016]. Saatavana: <https://www.thl.fi/fi/web/maahanmuuttajat-ja-monikulttuurisuus/vaestoryhmat/maahanmuuttajat>
- Maahanmuuttajatyön kehittäminen varhaiskasvatuksessa. STM selvityksiä 2007/62. [Verkkojulkaisu]. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö, 17. [Viitattu 28.10.2016]. Saatavana: <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/114451/Selv200762.pdf?sequence=1>
- Maahanmuuttovirasto. Sanasto. Ei päiväystä. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 19.9.2016]. Saatavana: http://www.migri.fi/medialle/sanasto#M_fi

- Maahanmuuttovirasto. Tilasto. 2015. [Verkkajulkaisu]. [Viitattu 28.10.2016]. Saatavana: http://www.migri.fi/download/64996_Tilastograafit_2015_val-mis.pdf?648f1dee21bdd388
- Markakis, E. & Mäenpää, E. 2016. Kuvalliset esitteet kommunikoinnin tukena : maahanmuuttajaperheiden kanssa työskenteleville. Hämeen ammattikorkeakoulu. Sosiaali- ja terveysala. Opinnäytetyö. [Verkkajulkaisu]. [Viitattu 28.10.2016]. Saatavana: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2016060812344>
- Miettinen, A. & Salo, J. Maahanmuuttajien määrä. [Verkkajulkaisu]. Helsinki: Väestöliitto. [Viitattu 13.9.2016]. Saatavana: http://www.vaestoliitto.fi/tieto_ja_tutkimus/vaestontutkimuslaitos/tilastoja/maahanmuuttajat/maahanmuuttajien-maara/
- Paavola, H. & Talib, M-T. 2010. Kulttuurinen moninaisuus päiväkodissa ja kouluissa. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Pakolaisuus Suomessa. 2016. [Verkkajulkaisu]. Helsinki: Suomen Pakolaisapu. [Viitattu 19.9.2016]. Saatavana: <http://pakolaisapu.fi/pakolaisuus/pakolaisuus-suomessa/>
- Perheet 2012. [Verkkajulkaisu]. Helsinki: Tilastokeskus. [Viitattu 19.9.2016]. Saatavana: <http://www.vaestoliitto.fi/@Bin/3034762/m%c3%a4%c3%a4r%c3%a4kuvio1.gif>
- Rastas, A. 2005. Kulttuurit ja erot haastattelutilanteessa. Teoksessa: Ruusuvuori, J. & Tiittula, L. Haastattelu. Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Tampere: Vastapaino, 79.
- Romo, S. & Soinvirta, N. 2007. Maahanmuuttajaperheiden kotoutumisen tukeminen päivähoitossa: opas päivähoitosta maahanmuuttajaperheiden kotoutumisen tueksi. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Sosiaali- ja terveysala. Opinnäytetyö. [Verkkajulkaisu]. [Viitattu 28.10.2016]. Saatavana: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jamk-1199789501-4>
- Räty, M. 2002. Maahanmuuttaja asiakkaana. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Saukkonen, P. 2013. Monikulttuurisuus ja kulttuuripolitiikka Pohjois-Euroopassa. Cuporen verkkajulkaisuja 19. [Verkkajulkaisu]. Helsinki: Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätiö. [Viitattu 19.9.2016]. Saatavana: http://www.kulttuuria-kaikille.fi/doc/monikulttuurisuus_kansio/MonikulttuurisuusJaKulttuuripolitiikka-PohjoisEuroopassa.pdf
- Suomen ulkomaalaisväestö äidinkielen mukaan. 2014. [Verkkajulkaisu]. Helsinki: Tilastokeskus. [Viitattu 19.9.2016]. Saatavana: <http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/sq/b7464fb1-c836-4d44-84a1-61a92824c112>

Suomen ulkomaalaisväestö kansalaisuuden mukaan. 2014. [Verkkajulkaisu]. Helsinki: Tilastokeskus. [Viitattu 19.9.2016]. Saatavana: <http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/sq/44051016-5c74-4578-bca9-d0c57098246f>

Suomen ulkomaalaisväestö syntymämaan mukaan. 2014. [Verkkajulkaisu]. Helsinki: Tilastokeskus. [Viitattu 19.9.2016]. Saatavana: <http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/sq/8ca6104c-55be-4446-b523-999208f47cec>

Suomen väkiluku 2014. [Verkkajulkaisu]. Helsinki: Tilastokeskus. [Viitattu 19.9.2016]. Saatavana: <http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/sq/f5c53f1e-9785-40b4-9f28-9c2be078276a>

Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestörakenne. [Verkkajulkaisu]. ISSN=1797-5379. 2015. Helsinki: Tilastokeskus [Viitattu: 13.9.2016]. Saatavana: http://www.stat.fi/til/vaerak/2015/vaerak_2015_2016-04-01_kuv_002_fi.html

Turvapaikanhakijoita saapui viime vuonna ennätysmäärä. 2016. [Verkkajulkaisu]. Helsinki: Sisäministeriö. [Viitattu 13.9.2016]. Saatavana: <http://www.intermin.fi/fi/maahanmuutto/turvapaikanhakijat>

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksutiedote. 2016. Kauhavan kaupunki. [Verkkajulkaisu]. [Viitattu 14.10.2016]. Saatavana: http://www.kauhava.fi/files/13644/varhaiskasvatuksen_asiakasmaksutiedote_1.8.2016_alkaen.pdf

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2005. [Verkkajulkaisu]. Helsinki: Stakes. [Viitattu 13.9.2016]. Saatavana: <http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/77129/Varhaiskasvatussuunnitelmanperusteet.pdf?sequence=1>

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2016. [Verkkajulkaisu]. Helsinki: Opetushallitus. [Viitattu 28.10.2016]. Saatavana: http://www.oph.fi/download/179349_varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2016.pdf

Vasu 2017 – varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden uudistaminen. Ei päiväystä. [Verkkajulkaisu]. Helsinki: Opetushallitus. [Viitattu 21.9.2016]. Saatavana: http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/opetussuunnitelmien_ja_tutkintojen_perusteet/varhaiskasvatus/103/0/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteiden_valmistelu_loppusuoralla

Vilka, H. 2005. Tutki ja kehitä. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Väestö kansalaisuuden mukaan 1990–2015, ulkomaan kansalaiset yhdessä. [Verkkajulkaisu]. Helsinki: Väestökeskus [Viitattu 13.9.2016]. Saatavana: <https://www.stat.fi/tup/maahanmuutto/index.html/maahanmuuttajat-vaestossa/ulkomaan-kansalaiset>

LIITTEET

Liite 1. Haastattelurungot

Liite 2. Opas suomalaisesta päiväkodista

Maahanmuuttokoordinaattorin haastattelurunko

- Päivähoidon aloittaminen
- Tietämys päivähoidosta ennen hoidon aloittamista
- Perheiden käsitykset päiväkodin käytännöistä
  - o pukeutuminen
  - o ulkoilu
  - o liikunta
  - o ruokailu
  - o sukupuoleen liittyvät erot
  - o lasten kasvattaminen/kuri, lastensuojelu
  - o juhlapyhät
  - o rytmit
  - o kasvatuskumppanuus
  - o varhaiskasvatussuunnitelma/tavoitteellinen varhaiskasvatus
- Opas maahanmuuttajaperheille suomalaisen päiväkodin käytännöistä

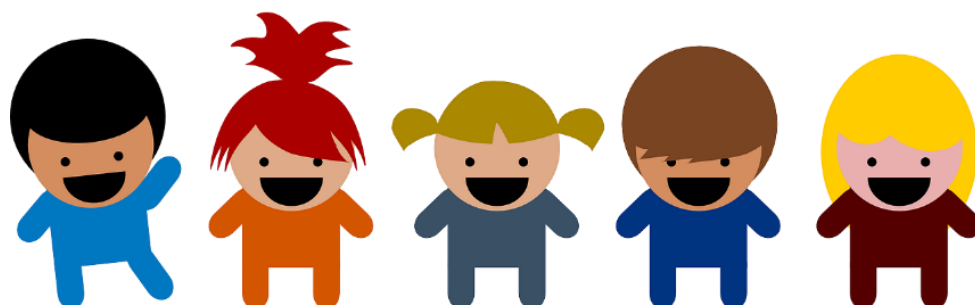
Päiväkodin henkilöstön haastattelurunko

- Maahanmuuttajalapsen hoidon aloittaminen
- Perheiden käsitykset päiväkodin käytännöistä
  - o ulkoilutilanteet
  - o pukeutuminen
  - o ruokailutilanteet
  - o päiväunet
  - o hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuus
  - o kasvatuskumppanuus
  - o tuonti- ja hakutilanteet
  - o vierailut
- Tukea työskentelyyn maahanmuuttajaperheiden kanssa
- Opas maahanmuuttajaperheille suomalaisen päiväkodin käytännöistä

Maahanmuuttajavanhempien haastattelurunko

- Vanhempien kotimaa, kieli & Suomessa oloaika
- Päivähoitojärjestelmä Suomessa ja kotimaassa
- Tietämys päiväkodista ennen hoidon aloittamista ja sen aikana
- Ihmetyksen aiheet eri osa-alueilla
  - o pukeutuminen
  - o ruokailutilanteet
  - o päiväunet
  - o varhaiskasvatussuunnitelma
  - o hoitoajat ja tuonti- ja hakutilanteet
  - o juhlapyhät
  - o lastensuojelu
  - o vierailut päiväkodissa
- Opas maahanmuuttajaperheille suomalaisen päiväkodin käytännöistä

Tervetuloa päiväkotiin!

PÄIVÄKOTI

Suomessa kaikilla lapsilla on oikeus päivähoitoon. Kokoaikaiseen ja kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen ovat oikeutettuja perheet, joissa vanhemmat joko työskentelevät kokoaikaisesti, opiskelevat päätoimisesti tai osallistuvat kokoaikaisesti työllistymistä edistävään palveluun.

Muussa tapauksessa lapsella on 20h/vko oikeus päivähoitoon.

Lapsi voi aloittaa päivähoiton täytettyään yhdeksän kuukautta.

Päiväkodissa on usein erilaisia ryhmiä kuten:

- Pienten ryhmä jossa lapset ovat iältään 9kk – 3 -vuotiaita.
- Isompien lasten ryhmä jossa lapset ovat iältään 3 – 6 -vuotiaita.
- Vuorohoitoryhmä vuorohoidon tarpeessa oleville.

Päiväkodissa työskentelee alan koulutuksen saaneita lastentarhanopettajia, lastenhoitajia, keittiöhenkilökuntaa ja siivooja.

Lapsesi on aloittamassa päivähoitoa ja se on iso muutos lapselle ja koko perheelle. Päiväkoti haluaa tukea perhettänne niin, että arki päiväkodissa sujuisi hyvin.

Lapsi tarvitsee tutun aikuisen turvaa kohdatessaan uusia asioita ja siksi toivomme teidän tulevan tutustumaan päiväkotiiimme niin monta kertaa kuin haluatte. Näiden tutustumiskäyntien aikana teillä on tilaisuus kertoa lapsestanne, toiveistanne ja odotuksistanne sekä kuulla päiväkodin toimintatavoista.

Päivähoidon tehtävänä on tukea perhettänne lapsenne kasvatustehtävässä ja pidämmekin erittäin tärkeänä vaalia hyvää ja tiivistä yhteistyötä kodin ja päiväkodin välillä.

HOITOAJAT

Perheen on ilmoitettava hoitopaikkaan etukäteen kirjallisesti hoitopäivät ja hoitoajat, heti kun hoitopäivät ovat tiedossa.

Lapsenne päiväkodissa hoitoajat on tuotava viimeistään:

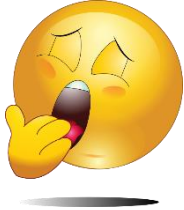

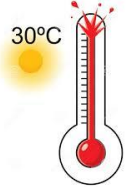

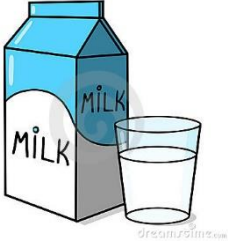

Laki määrää, että jokaisella hoitajalla saa kerrallaan olla vastuullaan neljä alle kolmevuotiasta lasta tai seitsemän yli kolmevuotiasta lasta. Jotta tämä toteutuisi, on hoitajien työvuorojen suunnittelussa tiedettävä lasten hoitoajat etukäteen. Näin pystymme myös suunnittelemaan lapsiryhmän toiminnan parhaalla mahdollisella tavalla.

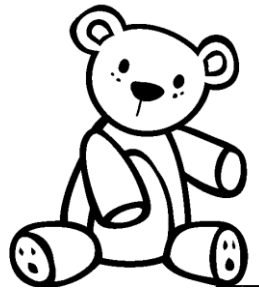
Hoitoaikoja on noudatettava täsmällisesti, jotta lain mukainen suhdeluku pysyisi ja hoito olisi turvallista kaikille lapsille. Ilmoitathan muutoksista ja myöhästymisistä päiväkotiin mahdollisimman pian!

YLEISTÄ SANASTOA PÄIVÄKODIN ARKEEN:

PISSATTA 	POTTA
NÄLKÄ 	VÄSYTTÄÄ
KYLMÄ 	KUUMA
KIPEÄ 	KIRJA
MAITO 	VESI

MITÄ TARVITSET PÄIVITTÄIN MUKAAN PÄIVÄKOTIIN?

- Vaippoja, mikäli lapsi käyttää niitä vielä
- Varavaatteita vahingon varalta
  - o paitoja
  - o housuja
  - o alushousuja
  - o sukkia
- Säänmukaiset, käytännölliset vaatteet jotta lapsi voi leikkiä ja ulkoilla joka säällä.
- Jarrusukat/tossut
- Unilelu päiväunille

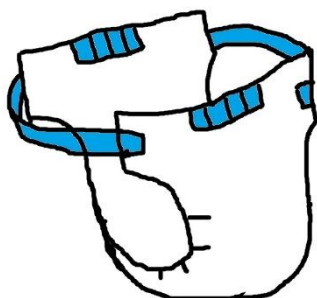

Lapsen vaatteisiin ja tarvikkeisiin on hyvä kirjoittaa lapsen nimi, jotta päiväkodissa olevien lasten vaatteet eivät mene sekaisin. Vanhemmat hoitavat lasten vaatteiden pesun ja myös päiväkodista lainatut vaatteet tulee palauttaa päiväkotiin pestyinä.

OTA MUKAASI PÄIVÄKOTIIN JOKA PÄIVÄ:

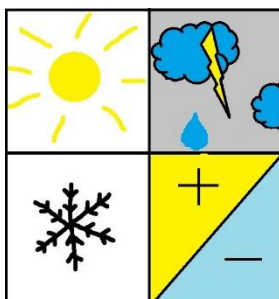
VAIPPOJA

VARAVAATTEET X 2

SÄÄN MUKAISET VAATTEET

OTA MUKAASI SYKSYLLÄ JA KEVÄÄLLÄ:

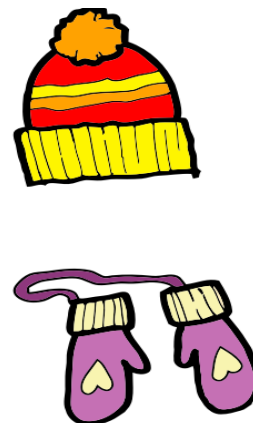
<p>KUMPPARIT</p> 	<p>KURAVAAATTEET</p> 	<p>PIPO & HANSKAT</p>
<p>LENKKARIT</p> 	<p>ULKOHOUSUT</p> 	<p>TUULITAKKI / KEVYT HAALARI</p>

OTA MUKAASI TALVELLA:

TALVIHAALARIT

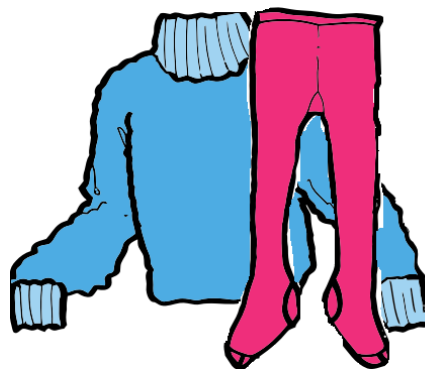
PIPO JA HANSKAT

TALVIKENGÄT

VÄLIVAATTEET

PÄIVÄKODIN PÄIVÄJÄRJESTYS

n. klo 5.30–8.00 Päiväkoti avataan

– vapaata leikkiä

n. klo 8 Aamupala

n. klo 9–11 Ohjattua toimintaa, opetus- ja toimintatuokioita (lauluja, loruja, askartelua, retkiä yms.), ulkoilua ja vapaata leikkiä

n. klo 11–11.30 Lounas

n. klo 12 – 14 Päivälepo

n. klo 14 – 14.30 Välipala

n. klo 14.30 – 17.30 Vapaata leikkiä ja ulkoilua

n. klo 17.30 Iltahoidossa olevien lasten päivällinen

n. klo 18 – Vapaata leikkiä

Jokaisella viikonpäivällä on päiväkodeissa usein eri teema esim. maanantaisin askartelua ja tiistaisin liikuntaa. Lisätietoja saat päiväkodin henkilöstöltä.

YHTEISTYÖ

Päiväkodin tavoitteena on aina lapsen edun mukainen kasvattaminen ja huolehtiminen. Vanhemmat tuntevat oman lapsensa parhaiten ja siksi pyrimme hyvään yhteistyöhön vanhempien kanssa.

Yhteistyön muotoina voimme käyttää:

- Juttutuokiot lasta tuotaessa ja haettaessa
- Puhelinkeskustelut ja kirjalliset viestit
- Varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen
- Osallistuminen vanhempainiltoihin, retkiin, juhliin jne.
- Hoitosopimus
- Vanhempainvartti

RUOKAILU

Päiväkodissämme lapsille tarjotaan terveellistä ruokaa, jotta lapset jaksavat leikkiä ja oppia. Ruokailutilanteissa lapset tutustuvat uusiin makuihin ja opettelevat pöytätapoja sekä ruokailuvälineiden käyttöä.

Mikäli lapsellanne on allergioita, tulee niistä ilmoittaa päiväkotiin jotta ne voidaan huomioida ruuan tekemisessä.

Halutessasi voit pyytää ruokalistan päiväkodista.

LAPSI SAIRAANA

Lapsen tulisi hoitoon tullessaan olla siinä kunnossa, että hän pystyy osallistumaan ryhmän toimintaan ja ulkoiluun. Lapsella on oltava yksi kuumeeton päivä ennen hoitoon tuloa. Vanhemmilla on mahdollisuus jäädä hoitamaan kotiin sairasta lastaan kolmeksi päiväksi.

Lapsen infektioaudit muodostavat myös tartuntavaaran hoitopaikan muille lapsille.

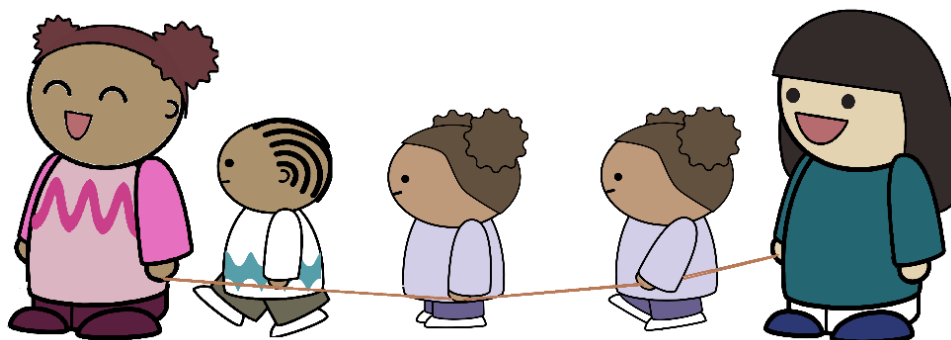
Jos lapsesi on sairaana, ilmoitathan siitä päiväkotiin mahdollisimman pian!

! Joskus päiväkodissa esiintyy täitä, jotka tarttuvat ihmisestä toiseen suorassa kosketustartunnassa. Täit ovat loisia ja kutittavat päänahkaa. Täiden hoitoon voit kysyä apua apteekista. Ilmoitathan päiväkotiin, mikäli havaitset lapsellasi täitä.

! Joskus päiväkodissa esiintyy kihomatoja, jotka tarttuvat ihmisestä toiseen läheisessä kanssakäymisessä. Madon munat joutuvat suuhun käsistä, vuodevaatteista ja pölyn mukana. Oireena peräaukon kutina. Kihomatojen hoitoon saat apua apteekista. Ilmoitathan päiväkotiin, mikäli havaitset lapsellasi kihomatoja.

RETKELLE

Teemme lasten kanssa kävellen retkiä mm. metsään, kirjastoon ja kirkkoon.

JUHLAPYHÄT

Päiväkodissämme opetamme lapsille suomalaisia perinteitä erityisesti juhlapyhien yhteydessä.

Esimerkiksi joulun aikaan syömme jouluruokaa, askartelemme jouluun liittyviä askarteluja ja laulamme joululauluja.

PÄIVÄHOITOMAKSU

Varhaiskasvatuksen maksut määräytyvät **perheen koon ja tulojen perusteella** prosenttipohjaisesti. Maksuun voi vaikuttaa myös varattujen hoitopäivien määrä sekä hoitopäivien pituus.

Päivähoitomaksuun kuuluu mm. hoito, ruokailut, lelut, kirjat ja muut välineet.

Vanhempien tulee toimittaa tulokset päiväkotiin päivähoiton alkaessa, vuosittain maaliskuussa sekä aina tulojen muuttuessa.

Huom!

Jos lapsi on poissa hoidosta oman sairautensa takia yli 10 hoitopäivää, peritään puolen kuukauden maksu.

Jos sairauspoissaolo kestää koko kalenterikuukauden, ei maksua peritä lainkaan.

Jos lapsi on muun kuin oman sairautensa takia poissa kaikki kalenterikuukauden toimintapäivät, maksuna peritään puolen kuukauden maksu.

TURVALLISUUS

Lapsen huoltajat ovat vastuussa lapsen turvallisuudesta päivähoitoon tultaessa siihen asti, kun lapsi on luovutettu työntekijöiden valvontaan ja vastaavasti hoitopäivän jälkeen vastuu siirtyy huoltajille, kun lapsi on luovutettu huoltajien valvontaan. Tämän vuoksi vanhemman on aina kerrottava tulostaan ja lähdöstään päivähoiton työntekijälle. Lapsen voi hakea ainoastaan ennalta sovittu täysi-ikäinen henkilö.

LASTENSUOJELU

Päiväkodit tekevät yhteistyötä ennaltaehkäisevän lastensuojelun kanssa, jonka tavoitteena on tukea perheitä lapsen kasvatuksessa ja huolenpidossa. Lastensuojelun on pyrittävä ehkäisemään lapsen ja perheen ongelmia sekä puuttumaan riittävän varhain havaittuihin ongelmiin.

HYÖDYLLISIÄ LINKKEJÄ

Varhaiskasvatuslaki 19.1.1973/36:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>

Muistathan rohkeasti kysyä
päiväkodin henkilökunnalta!
Me olemme täällä teitä varten!

